

Департамент інформаційної діяльності
та комунікацій з громадськістю
Чернігівської обласної державної адміністрації

Олексій Маслов

НЕСИ ЗІРКУ

Збірка поезій

Чернігів

Поліграфічно-видавничий комплекс «Десна»

2016

УДК 821.161.2-1
ББК 84(4УКР=411.4)6-5
М 31

Книга видана коштом обласного бюджету Чернігівської області в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної та видавничої сфер Чернігівщини на 2016–2020 роки.

Не для продажу.

М 31 Маслов О. В.

Неси зірку [Текст] : збірка поезій / О.В. Маслов. – Чернігів: Десна, 2016. – 148 с.

ISBN 978-966-502-581-8

Перша поетична збірка Олексія Маслова містить вірші, написані впродовж 2000 – 2016 років. Отже – про життя за цей час (а також до і після того), про кохання і ненависть, мир і війну, життя села і міста, України й інших країн. Тут – традиції західної і східної поезії, народної пісні, різні системи віршування.

У багатьох текстах застосовані авторські розділові знаки й особливе написання слів – це не помилки, так треба для вираження певного смислу.

УДК 821.161.2-1
ББК 84(4УКР=411.4)6-5
М 31

ISBN 978-966-502-581-8

© Олексій Маслов, 2016

I

ПРОЛОГ

Наче молитва

Заміни мене мною, та тільки новим і справжнім,
А фальшиве відший, відокрем, відріж, як ножем,
Бо такого, як був, із мене достатньо вже.
Заміни таким, якому нічого не страшно.

Я зізнаюсь тобі — тому, прошу я у кого:
Я не знаю всіх тих, у кого цього прошу.
Бо в своєму падінні я сам собі парашут,
А своїм недоробком незручно морочити Бога.

Поможи, біля хати і зараз існуючий в'язе,
Й неіснуюча вже перша хато, і ти поможи,
І село по обидва боки від ріки, й комиші
По її берегах. Мої серце, і мозок, і м'язи,

Підніміть мене вгору. Схочу — себе перескочу.
Підмани мене чимсь особливо звабливим, життя.
Підмани цю підробку оригіналом. Затям:
Головне в такій копії — це неточність.

І враховуй, що всюди, як кадр двадцять п'ятий,
Поміж строф і, саме собою, поміж рядків, —
Скільки б зараз мені не було років:
Поможіть мені, мамо і тату.

Другу

При світлі є тіні, а в світі є морок.

І в цьому тонка відмінність:

Як на градуснику—коли тридцять шість, коли сорок,

Або сорок зі знаком мінус.

Бо світ—це зона,

Це місце,

Де ми можливі,

При світлі ж сонця

І місяця

Ми живі.

До чого це я? Це я не до чого, це я до кого:

До тебе. В твоїй особі приємно так

Було помилитись в оцінці роду людського.

Наука говорить, що навіть єдиний факт,

Який суперечить іншим фактам довкола,

Наприклад, бл...ству, що бачимо ми щодня,

Уже позбавляє ті факти сили закону:

То просто ряд випадків. Виправимо. Фігня.

Нестиму тебе, як бійці — прапори нашиті:

Не на тканині, а глибше. І так ще носять хрести.

Бо ти не тому тут є, що тут можна жити,

А можна тут жити тому, що тут є ти.

Війна — це не тільки кулі,
Що влучають в живі мішені.
Війна починається з дулі
В кишені.
Бо гривні, від поту солоні,
Злітають з кишень у повітря,
Збиваються в зграї, у хмари, в мільйони,
В мільярди й сідають на Кіпрі.
А далі дівчисько убоге
Сідає до дяді в тачку.
Й війна починається з того:
Не з бідності, а з подачки;
З дитячої віри дяді,
В якого також є діти
І голова вже сива,
Що дівчина не тільки сяде
І буде не просто радіти,
А буде дуже щаслива.
Війна — це посмішка хтива,
Націлена в об'єктиви;
Війна — обіцянок тонни,
Спрямовані в мікрофони;
Побори в лікарні і в школі,
І дурних телешоу приколи;
Це рев вдови у подушку
І регіт братви нам в душу.
Вчимося, брати й сестрички,
Як брата зробити катом.
Війна — звичайнісінька звичка
До того,
До чого не можна звикати.

Ти біля екрану плакав,
Ти співчуваєш втратам,
Та якщо тобі дати на лапу,
То не так уже сумно, правда?²
Ти ділиш відкат
Чи збиваєш літак,
Однаково — кат:
І так, і так.
Ти скажеш — стріляєш не ти, —
Й не треба. Лише оціни,
Хто й що для тебе оплатив
У ринкових цінах війни:
Новеньку «Тойоту Камрі» —
Відірваними руками,
Поїздку сім'ї на Багами —
Ампутованими ногами,
А коктейль із гуавовим соком —
Вибитим оком.
Згадай, що так само неквапом,
Як коктейлі крізь соломину,
Стікають останні краплі
Крові із рани від міни.
Приємно зайняти посаду,
Коли в тебе трупи позаду?³
Ти можеш цього не хотіти,
Ти можеш над цим хихотіти,
Та твоєму комфорту ціна —
Труна.
Війна як факт — річ уперта,
Як шанс позбутися паразита:
В тобі щось мусить нарешті вмерти,
Щоб зрештою міг ти жити.

Не всім таланить украсти —
От лихо, що не кажи;
Не всіх привалило щастям
Ковтати шматки чужі.

Нічого не вкрав — то нічого:
Й не крадучи люди живуть —
Благенько собі, убого —
Не тільки ж у їжі суть.

Бо ти неграмотний грак такий:
Отруту не продавав, —
Для тебе «колеса» — це в трактора,
«Трава» — це просто трава.

І не пом'януть онуки
За тобою таких заслуг,
Щоб їхню землю «штовхнув» ти
І різав завод на брухт.

Ти себе не перевиховуй —
Не вийде, бо ти, звиняй,
Потилицю триповерхову
Не наростив як свиня.

Що ти не в високому кріслі —
Так це ж важка робота —
Коли тебе з місця на місце
Тягають, як трухлу колоду.

В журналах тебе не видно
Й по «ящику» — що ж поробиш:
Ти ж не годоване бидло
На виставку і на продаж.

Та він же круглий, наш глобус:
Колись попросить води
Хазяїн життя у когось —
А кимось будеш ти.

Не бійсь — це не проповідь знову,
На неї все схоже лиш тим
Про світ невеликим словом:
Все зчілене і збудоване
З відносин малих частин

(В дужках: електричні сили,
Нафта, атом і гроші,
І мізки, що все зрозуміли,
Авжеж, безперечно, тощо).

Ти в світі — неначе атом.
Маленький — ну і нехай.
Не бійся не бути гадом.
Нічого, що ти — не хам.

Ти особисто

Герой цього тексту — читач, тобто ти особисто.
Серйозно. Хоча, якщо хочеш, вважаймо це грою.
Обоє ми виграємо: ти побудеш героєм,
Я ж буду з тобою на «ти» — з бідняком чи з міністром.

Сучасники ми, чи між нами лягло років триста;
Де б ми не жили, у які б ми не гралися ролі, —
Ти чуєш мене. Однієї з тобою ми крові.
Кров, сльози і піт — вони зроблять із нас оптимістів.

Торкнись цього аркуша думкою, поглядом, жестом.
Дивись у сторінку неначе у дзеркало. Ти
Красива така чи красивий, такий молодий

Або молода, і розумний, і добрий, і чесний.
Зажди. Дочекайся мене. І до тих пір не щезни,
Як дійде цей вірш з точки Зараз у точку Завжди.

II

ДО ТРИНАДЦЯТОГО РОКУ

Обережно.
Двері зачиняються.
Наступна станція —
Лівобережна.
Отак воно. Ще мить в метро —
І ми вже на одному березі.
Однаково щемить нутро
У березні і в вересні.
Душе моя, не плач.
Хіба ти не щаслива?
Я ж в тебе наче м'яч:
Півкулі права й ліва.
Навпіл не край, подай
Відстрочку невелику.
Кочусь мов коровай
На день Головосіка.
Коли проїдеш Гідропарк,
Печаль уже мов Гідра, так:
Відтяв їй голову — аж дві
Такі самісінькі нові.
В житті є сенс години зо три,
Котрі в дорозі я і котрі
Проходять. Дорога дорого,
Не залишай мене самого.
Бо над усе боюся дурнів, —
Тому й боюся самоти.
Тож повз стовпи, бордюри, урни
Не припиняй мене нести.

Ляж паралельно до парканів
Й до всього, чого не люблю.
Повз жалюгідних істуканів
Неси не гідного жалю.
І попри біль, і попри жаль
Не оглядайся — проїжджай.
Минай усе — й усе мине.
Повзи, мій шлях, повз світ. Мене
Веди в мій рідний глухий кут.
Тут мені місце. Тут. Отут.

Зупинився олень на світанні:
Надто в лісі тиша підозріла.
Зупинився хлопець на паркані —
Ліз накрасти яблук недозрілих,
Зачепився і застиг на місці.
Задрімало немовля в колиці.

Сіла на кисіль застиглий муха
І загрузла в ньому по коліна.
Хтось зурочив вітер безупинний, —
Зупинився вітер і не дмуха.
Десь застрягли гроші. Ну й не треба.
Зупинився птах у центрі неба.

Зараз... Зараз, поки в гор... у горлі
Ще сло... ще слова не зупинились,
Кожен... кожен рух дається з болем,
Хоч дається поки ще — як милість, —
Якщо рушиш, стрілка на стіні, —
Зупини... свій вибір на мені.

Здається, що гори — це горе
Таке неприступне, таке неозоре.
Ніхто схаменутись не встиг,
Як перетворився на протяги вітер,
І сонце не сонце,
І квіти не квіти,
І ти — вже не ти.

Здається, немає причини
Дивитись навколо такими очима.
І звідки береться той дрозд?
Потрібне терпіння — і наче нівроку,
Лиш спека півроку
І холод півроку,
І в серці — також.

Здається, навіщо ця пісня?
Вона не для оплесків і не для свисту,
Платівок, компактів, касет...
Бо треба радіти — а пісня не рада,
І все їй здається,
Що все це неправда,
Здається — і все.

Пробачте мені цю країну:
Я ж виріс у ній ненавмисне.
Я в ній ненавмисне і згину,
Коли вже не вистачить кисню.

Від неї нікуди не дінусь,
Бо всюди, де я тільки є,
Країна пролазить крізь кожну шпарину
І до підшов пристає.

За чим же я скиглю, чом вию?
Що гарного в цьому багні?
Чи можна любити повію?
Раніше я думав, що ні.

Зрадлива коханко, не жаль нас
Зріднив із тобою, а ще й
Мій подив, що ти — сексуальна
В обносках з чийось плечей.

2001 рік.

Я знав ученого француза,
То він сказав: «З чудес, месье, —
Їх сім було — лиш восьме чудо
Лишилось: кожному — своє».

Ось випала небесна манна — сніг.
Як у дитинстві. Він глевкий як манка.
Для щастя (для приборкання доріг)
Не вистачає тільки танка.

Завалена морозивом земля
Справляє враження плиття до раю
(Замети як вітрила корабля).
Лиш усміху не вистачає.

Не вистачає місця нам на світ,
Не вистачає часу нам на вічність.
Вважайте, що ви вислухали звіт:
Що я збираюся змінити в січні.

Небиличка

Головне — не припиняти гри.
Два помнож на два — отримай три,
Знову два на два — і вийде п'ять.
Онде в небі їжаки летять.
Сій пшеницю — виросте дурман.
Переможці перемруть від ран,
А у переможених добробут.
Місце, де ніхто й ніщо не робить,
Називається моя робота.
В президенти — тільки ідіота.
Заповідь лише одна: жери
Як не в себе. Все заради гри.

2010 рік

Жити —

Це означає дражнити

Золотого бика:

«Гей, бики!

Гляньте — ось я який!»

Якщо раптом ти жінка, гукай:

«Ось я яка!»

Синку, дурні були ті іспанці:

Вони винайшли пристрасні танці

І кориду

І не знали: суперник — це ідол,

А не звірі рогаті

І не люди противної статі.

(Все, що сказане,

Хай іспанцям не буде образою).

Бику!

Бігай не бігай,

Реви не реви —

Я живий.

Моя любов — це жінка. З цим простіше, —
Це діло зрозуміле, молоде.
Так, жінка — це кохання і т.д.,
Але дозвольте, я скажу й про інше.

Мій кращий друг — теж жінка, і причина —
Не тільки розум, доброта і врода, —
Бо головне — вона така єдина
Людина (слово це — якого роду?)

Йї моя країна — жінка. Хоч не схожі
Ми на героїв — доля в нас така,
Щоб крик її ми чули — перехожі —
Йї ми захистили від гвалтівника,

Бо більш нема кому. Йї земля — це жінка,
Чи родить вона хліб, чи ГМО;
І мати, і чужинка. Це йї обжинки,
І поминки — коли ми хліб їмо.

Земля відтане, з другом буде стріча,
Країна вкотре перетравить зло,
І втрюх у мене запитують тричі:
«Коли так боляче було мені — чи
Тобі хоч трохи соромно було?»

Куди ти йдеш, годиннику, куди?
Кому кує заведена зозуля?
На що націлена планетна куля?
Світ чимось обертається завжди
Новим, занадто схожим на минуле.

Ми як хорти: слід узяли і мчим,
Хоч слід наш власний, женемо — і раді.
І лаємо його — і скавчимо за ним,
І брешемо на нього, й разом з тим
Так прагнемо рознюхати всю правду.

Тож ось нам правда: той, чиї сліди —
Любив лише затоптану дорогу,
І щиро вірив він — в усе потроху,
І сподівався відпочити. Ти
Люби цілинну путь, ставай на лижі,
І чайй воскресіння й бездоріжжя,
І вір, що той попереду — не ти.

Корабель спирається на хвилю
І вона хвилюється, а він,
Обцілований морською сіллю,
Битий бурею, ламає милі,
І вони йому страшні і милі;
Воду б'є, гойдається як дзвін.
Може, батько хвилі? Може, син?

Плуг їсть землю. Він наполягає
На своїй залізній правоті.
А земля водночас з кожним га і
Підкоряється, й перемагає.
Кожна мить в цій справі дорога їм,
Перша і остання у житті,
Як оті зернини золоті.

Все одно: нове це чи вже звичне —
Кіль у хвилі, у ріллі леміш —
Свіжі образи чи запозичені,
Філософські чи то еротичні;
Зрозумієш мене зараз ти чи ні,
Викличу нудьгу, сльозу чи сміх —
Все одно для мене. І для них.

Смолоскип

Світи ж, мій Смолоскипе, врешті-решт.
Будь ласка, будь помітний з цього місця.
Бо непомітні тут Південний Хрест,
І призахідне Сонце, й східний Місяць.
І коли в світі вимикають світло —
Хоч ти не гасни під дощем і вітром.

Хай навіть ти — не те, що мені треба,
І не в моїх же ти гориш руках, —
Я визначив мету відносно тебе,
І тільки по тобі звіряю шлях.
Ти — не мета, маленький Смолоскипе,
Але без тебе я б напевне схибив.

Я не досяг мети: сил було мало.
А ти гориш. Можливість номер два:
Ціль віддалась мені й розчарувала;
А ти гориш. І от ні голова,
Ні серце зрозуміти вже не годні,
У чому смисл. Ти світишся сьогодні,

Як і учора. І у чому справа?:
Стліває в попіл оберемок дров,
І вистигає вулканічна лава,
Розщеплюється атомне ядро;
А ти гориш. А ти гориш. А ти го...
Втім, все. Мовчу. А ти гориш. Все. Тихо.

III

2013. ОСІНЬ

Наче хто?
Наче кіт за хвостом,
Поженешся за власним минулим;
Ловиш втрачену мить:
Де впіймав — там тобі й заболить.
Як давно все було? Років сто.
Бо інакше б тебе не забули.
Скільки люду забуло про тебе —
Стільки, значить, минуло століть.

Що ти встиг?
Чи ти зміг підрости
Над собою? Побач себе голого
В пелюшковім снігу.
Чи набрав більше себе вагу?
Стільки сил, стільки клопотів тих,
Аби високо втримати голову.
І завжди в твоїй мові лунає
Те твоє немовляче «агу».

На Землі
Є старі і малі,
А між ними дорослі — лиш човники:
Рух — на здобич кидок,
Рух назад — перетравлять шматок.
Ця їдальня-вбиральня — це світ,
А дорослі — його співзасновники.
Такий висновок треба робити
З розповсюджених ними чуток.

Обдур
Їх — родися старий,
Не старій ні за які коврижки,
Не вступай з ними в гру, —
Перестрибуй їх як кенгуру:
Тридцять сім — це, щитай, буде три;
Сімдесят один — сім і ще трішки.
В розумінні такому — живий ти.
В цьому смислі і я не помру.

Бурштиновий лист

Електрон — це бурштин. А відтак
Ось тоді бурштиновий лист.
Дуже часто бурштин — це намисто.
В індіанців намисто — знак;
А коли його цілий разок,
То це знов-таки лист, на зразок:
«Оголошую вам війну»,
Або: «Будемо торгувати»,
Чи: «Кохая тебе одну».
До листа прикладаю печатку.
Стій. Заплутався. Все спочатку.

Лист з бурштину. А отже це значить:
В ньому колір жовтогарячий,
Рух мурахи, запах живиці,
В ньому шум соснової глиці.
Коли хвоя з сосни опадає —
Вона землю в лісі вкриває
І тоді називається «шиголь».
Я в дитинстві по шиголю бігав
(Того хутора вже немає) —
І виходило зовсім беззвучно, —
В індіанців гратися зручно.

Знов не дам листу цьому ряд.
Електрон — тобто кожна бурштинка —
Це елементарна частинка,
Що несе негативний заряд.
А якщо їх цілий потік —
Шлем заряди в потрібний бік:
Ти мені, а я вже до тебе,
Якщо тільки комусь це треба.
Знов кудись не туди цю повість,
Наче листя жовтогогаряче,
Несе вітер — як хвора совість.

Рани сосон смолою плачуть.
Коли той, хто плакав, стліває —
Електронний цей плач триває.
Він зберіг негативні заряди
Хвої і мурахи заради
У застиглому світі, — наче
Це сльоза мінус той, хто плаче,
Це смола мінус рана затягнена,
Це мураха мінус життя у ній,
Кількість завантажених бітів
Мінус якість.

Живі убиті.
З заекрання. Тобі. З привітом
Із того — електронного — світу.

Луна

Її усе одно — над чим котитись:

Чи то над тополями, полями,
Чи над пнями, бур'янами, нами,
Серед пустирів, пірнути в рів...
Хто б озвавсь? Ну хто б озвавсь? Озвавсь... Лиш
Скрізь палаци серед сміттєзвалищ.
З поля залишилося «ля...ля».
Від доріг, дахів і дамб — «да...да...»
А луна ще згадує минуле:
От колись вона стомилась — милась
В озері. І плюскотіло тіло.
І луна те згадує минуле.
Не озера між гаями — ями:
Хазяї вже їх обгородили,
Стало озеро — зерО. Це нуль.
А луна все згадує минуле.
І настільки нам усе звичайно —
Як давно настояні калюжі
Кольором не відрізниш від чаю,
Так від відчаю не відрізниш мовчання.
Що луні відлунювати? Що? —
В цій країні повного безмов'я?
І самій луні вже все одно:
Все одно — з якого вона світу,
Все одно — з якої вона мови, —
Місяць? Ехо? ЛУна чи лунА?
Хоч світись чужим відбитим світлом,
Хоч озвись чужим відбитим звуком, —
Все одно лунати для оглухлих,
Все одно світити для сліпих.
Чи не бачать ті, хто має очі,
Чи не чують ті, хто має вуха, —

Де відмінність: гідне чи огидне,
Де народне, де ж бо — інородне,
Де ми — між тюрмою і юрмою,
Бо — який різновид у сновид?
«Ну нехай», — одне від них лунає.
«Та нехай», «нехай» — і ті нехаї
Так вже занехаяли усе;
Іще кілька отаких «нехай» —
Вже й не розрізнимо «хай» і «хайль».
Цей фальшивий слух і є фашизмом:
Чує тільки, як бряжчить монета;
Цінить дорогих людей грошима,
Ділить на дорожчих і дешевших,
Друзів витягає з гаманця.
Такого вошивого фашиста,
Що готовий обдирати мати,
Щоб було ще що йому продати —
Треба пошукати в світі. Цим
Різникам нема уже різниці —
Різати кого — батьків, дітей...
Матері красиві стали сиві,
Згорбилися на життєвій ниві;
А що вони бачили на ній?
А батьки, що ниву ту косили, —
Втратили, поки косили, сили,
Тільки й знали — різників носили
На собі. На власній спині. Ні?
Ох вже ці «однаково» мені...
Не носить — розмазатъ по стіні
З розмаху — луна щоб прокотилась
Над ровами, вами, бур'янами,
Нами, повз тополю, над тобою,
Мною...
Йї усе одно — над чим котитись.

Формула

Чорно-рябу Найду подоять,
І хазяйки мала сестра
Віджене її з чередою,
Переїде автомагістраль.
Із шипінням гальмує фура —
Дев'ять тонн китайських штанів.
За кермом — дальнобійник Юра.
— Що, міняємось, Юрчик? — Та ні,
Пропускаю скотину, — напарник
Повернувся до свого сну.
А господар Найдин ошпарив
Свій подійник, відро сполоснув.
Юра стомлені очі витер.
Селянин молоко налив
По дві гривні двадцять за літр.
Юра дзвонить другу (тариф —
Двадцять копійок за хвилину):
Друг на митниці з вантажем.
А господар їх фірми прокинувся, —
На сніданок грінки і джем,
Але чай вистигає. Розмова —
Не дають і поїсти, прикинь!
Тема бесіди: розумова
Недостатність партнера, який
Мало не зірвав постачання
Запчастин. У китайців — пік
Трудового дня: “made in China” —
Джинси шують на Мозамбик
(Про китайців згадати підстави
Є вагомі — аж дев'ять тонн—
Нагадаємо. Цілі штаби —

Весь під стелю Юрин фургон).
В Мозамбіку практично зовсім
Одночасно з нами зійшло
Сонце. Правда, коли у нас осінь —
Там весна. А так само село
Вже працює. Тропічні умови:
В місті в школі о сьомій нуль п'ять —
Вже урок португальської мови.
В Португалії ще сплять,
А в порту проте в нічну зміну
Прийняли контейнер з тунцем.
Розвантажити черга сину
Пастуха, що Найдю пасе.
Коли трюми всі розвантажились
До останніх луски й хвоста, —
У вогнях вечірній Лос-Анджелес
(Чом Лос-Анджелес? Просто так).
Сомалієць іде в Україну,
Українець — у Польщу, поляк —
У Британію. З гір — у долини,
Із сухого — в вологе, із війн і
Жорен — в мирне і жирне. Як
Домино. Як прес гідравлічний.
Поштовхало їх, протягло:
Гральні карти — по географічній
Карті світу. Аж ось у село —
Перевірка: анумо шукаймо
В молоді соматичні частки —
Вже не можна дойти руками.
Ось село. ВРХ. Пастухи.
Щоб мільйони людей у сумі
Спожили наш сільгосппродукт —

Ті ж мільйони будуть усунені
Від роботи. Це буде розумно.
Слід корову відбити від рук.
На розкішне Найдине вим'я
Чиновники і фахівці
Дивляться сорока очима, —
Вони щиро вражені цим.
У очах чорно-рябої Найди
Весь цей світ і кожен їх рух.
І хвостом, аби відігнати,
Відмахнулась від них. І від мух.

Жіноче літо

Прилипла ця волосина
До змерзлих фарбованих вуст.
Павук на ягоді синьо-
червоній: “Ще відірвусь!”

Коли у відтінках листя
Рум'яна, червець і хну
Знайшов; під виглядом кисню
Осінній кисіль вдихнув —

Тоді тільки зрозумів,
Чому кисіль *насыпають*.
Знов літо — проти зими,
Немов повстання сипаїв

Проти британців — точно—
Здавалося б — безнадійне, —
Тому що літо — жіноче,
Летюче, мов павутиння.

Немає нічого мужнішого, ніж
Коротке жіноче літо, —
Як з голими руками — на ніж,
Як одному — проти світу:

Що зроблять твої промінець з павуком
Приморозку проти?
На боці зими — не просто закон, —
Закон природи.

Що ви на себе берете?!
Ваш ворог сильний і лютий...
— А все-таки буде те,
Що має бути.

Ти мниш, що життя відступило?
Звело руки вгору? Здається?
Це опору рух. У підпілля
Відхід. А все інше — здається.

Коли якийсь час минув,
Тоді тільки раптом помітиш
Житню озимину,
Вагітне снігом повітря.

Було повітря густе,
І от — ця небачена сила:
Побачити геть усе,
Пробивши тумани сиві.

Авжеж, не тільки для втіхи
Гриби, грихи і горіхи.
Дух мужній бере ці уроки
В жіночого літа і тіла.
Крім яблук зимових сортів, є
Поразки — зимові сорти перемоги.

Школа

Виють бомби. Кров. Окоп. В ту скруту
Дід згадав дзвінки, чорнила, лави.
Потім, коли все відбудували:
“Діти вивчатся — от будуть люди!” —
Це вони на нас так сподівались.
Діти. Честь велика. Сором лютий.

Якщо хто в житті в трьох соснах згинув
Між кутами-нетрями—
Той навряд чи так уже сумлінно
Вчив тригонометрію.
Якщо хто засвоїв зарубіжку:
І Бальзака, й Діккенса —
Той не загризе за гривню лишню
Й без гроша не викине.

Двієчник засяде — руки в боки,
А відмінник має з маком дулю.
З року в рік практично з кожним кроком
Знов граблями набиваєм гулі.
Ми з країн невивчених уроків
І невідпрацьованих прогулів.

І ждучи останнього дзвінка вже,
Підсумуєм враження:
Якщо не зробив нічого майже —
То на кого ж скаржитись?
Я не вірю, що рівняння вивчив
Той із невідомими,
Хто береться впоратись, не вміючи,
З сорока мільйонами.

Знай: життя не буде, поки сам ти
Не засядеш вперто знов за парту.
Відкапай і трать свої таланти,
Бийся і не бійсь небесну варту:
Ангел точно має білі банти
І одягнений у білий фартух.

І перед альбомом випускним,
Як перед іконою,
Всі домашні завдання — не спим, —
І тепер виконуєм.
Ніч без сну пройшла. Таланти вириті,
Напхані по ранцях, і
Однокласник в тебе все ще вірить і
Вчитель сподівається.

Русь

*Віри містить цитату
зі «Слова о полку Ігоревім»
і використовує поліський діалект*

*Возстогнав Київ тугою,
А Чернігів напастьми,
І тоска розлилася по Руській землі.
Де ти, Руська земля?
Ти, на щастя,
Не на Банковій
І не в Кремлі.*

*Не на Байковому
І Ваганьковому -
Ти жива. Ти усіх їх ще переживеш.
Як дитьонок — увесь
Горький своїй коровай
Ти одною Десной
Пережвеш.*

Полімери

Більше ста кілометрів анідних ниток
Власними тонкими перстами —
Перемкнула станок, перенесла моток —
Змотувала, та перестала.

Перестали вуста її (попросту — рот)
Зрівнюватися з пелюстками.
Майже став їх завод. Став він просто банкрут.
Болі в попереку — тобто у стані.

Підіймався до хмар дим-димок од машин.
Хмари — наче очі її — сині.
У гуртожитку їх керівник залишив.
Є житло — їй на тому спасибі.

От заради кімнати, де зараз сім'ї
Тісно — і приїхала в місто.
А ще вона любила кіно — з сьомої
В клубі. І ходила на диско.

Її парфуми подобались — хвойні
І її улюблений ірис.
Син готується сам до контрольної.
Господи, коли це він виріс?

Фірмова коломийка

Щоби вірно послужити компанії-неньці,
У коробці на роботу їдуть оселедці.
Кожен — двічі оселедець: вранці і надвечір.
Вдень приречені вони ще на дивніші речі.
Зразу несе Галя каву та й із автомата:
Неабичим — головою треба працювати.
Позаводять електричні свої рахівниці, —
Ручки терпнуть, спини гнуться, мружаться зіниці.
Нащо мені карі очі, сині чи зелені —
Всі однаково червоні в тебе і у мене.
Не дають нам відпочити? Ні, це ви даремно:
Є, по-перше, перекури; наша — ще й перерва —
У торговищах великих купувати їжу —
Нереально натуральну, неймовірно свіжу.
От увечері додому знову їдуть тушки:
Голова моя бідова, де твоя подушка?
Мій миленький теж працює, ще й на АЗСі,
Напуває самохідні день у день колеса.
Є в нас мрія: той, хто буде трудитись на славу, —
Незабаром розпочати зможе власну справу:
Купить офіс разом з тими, ким його напхали, —
Разом розум, руки, ноги, тулуб з тельбухами.
Чи бува життя інакше? Думаю, не ближче,
Ніж на Марсі. Втім, бувайте. Полетіли. Ми ще
До розмови повернемося. Але це вже інший —
Ще щиріший, веселіший, життєствердний віршик.

Абияк

Думаєш взнати мою заповітну думку?
Така думка не цінніш за жувальну гумку.
Ти скажеш мені: скажи щось найголовніше, —
Відповідь — не слово, а цілковита тиша.
Якби хто зробив так, що: зроблю невідкладне —
По-моєму буде все, — то я руки склав би.
Не зневіра. Все гаразд — тобто як попало.
Я ж живу. Роблю. Люблю. Очі заціпало.

Стріла

*У вірші йдеться
про давній обряд «Водіння стріли»,
розповсюджений у деяких поліських селах*

Я ручку лиш затим узяв у руку,
Щоб з неї, як в руках у предка — з лука,
Стріла летіла да й удовж села,
Убила звіра лютого. Й могла
Дівиця рожу сіяти. Й лила
Вода навколо города. Щоб кожен
Зробив не менш для цього, аніж може.

Цей вірш хотів початись з матюка,
Однак у нього доля не така.
Оце життя, де так охота вити,
Він крізь виття готов благословити.
Це ви — й такі, як ви — у тому винні,
Що — хоч незручно — це благословіння:
Всі, в кому рідна кров і рідний дух;
Друг — навіть і не мій, а просто Друг;
Шістнадцять років — ціле повноліття —
У заекранні, в скрині, в казці, в клітці;
Все, що наука нам повідкривала,
Й те, що вона закрила — теж чимало.
Між іншим, я не пропаду — овва —
Це завдяки таким, як ви, і вам.
От кажуть: змовкнуть мови, а знання
Як зайві спишуть. Та і навмання
Ректи буде немодно. В ту епоху
Щось трохи буде ще. Мені б отого...
Якщо ж в моєму випадку це «трохи»
З моїх провин дорівнює нулю,
То — пару б яблук. Яблука люблю.

На пальцях

От тобі й раз.

Один як палець.

Є лиш указ

І виконавець.

Бог Аврааму дав ніж (тремтять пальці) у справах сімейних.

Шок і багать головні, і ця віра — без волі у мене.

Рок жене сотні човнів на війну лиш заради Єлени.

Він — вказівний,

Ти — безіменний.

Якщо ж багато?

Як же тоді?

В ордені, в натовпі

Чи у орді?

Воль аж занадто. На сцені усі — виконавці, але головні:

В ролі вживаються геніїв, Наполеонів і Трьох Товстунів.

Троль, будь собою натхненний і курс «розпальцьовки»
пройди нескладний:

Він — безіменний,

Ти — вказівний.

Смійтесь, мізерні знамена, і списи, і суддівські крісла,

З Сина Людського або Архімеда в пісочниці креслень.

З сівалки — в землю, з пера — на пергамент, із клавіш, із пензля

Сиптеся, зерна, слова, ноти, фарби, спасіння зі жмені.

З креслень — воскресла

Жменя — знамення.

Ну хіба це тополі?
Це чорні багнетні удари —
Розпанахали хмари,
Що йшли в п'їтмі ік водопою
Як нікому не вїдомі тварі.
Ночви ночі вже повні.
Повний місяць пливе в них як миска.
Місяць доти шука собі місця,
Поки в небі ніби потоне —
Як примара під хмарним тиском.
Он птахи промислові
Якось соваються по повітрю.
Вони хитрі:
Вони винайшли мишоловлю.
А мені що робити?

Ода на відліт вертольота

Вертольотик, лети.
Так далеко, як тільки ти зможеш.
“Ми тебе не з’їмо вже”, —
Пищать за тобою клести
І синиці.
Якнайдовше тобі не спинитись.
Не тримайся за неї, не варто, —
За ту гілку, з якої уже стартував ти
Назавжди, навсегда, forever.
Шелестять вертолїтні дерева
Кількома жовтими п’ятірнями:

“Ах, тебе не спляють із нами.
Осінь — ось і голі ми всі,
Почорніли всі і спустіли.
Є у цьому свої плюси:
Відкриваються перспективи.
Це суворе веління доби,
Час такий: хочеш жити — крутись.
Ось тобі
Наше благословіння — кудись.
Та вже, як не крути, розлучились би скоро ми,
Бо надходить зима
Зі своїми приколами
З усіма.
Сподіваємось, що ти згоден,
Що таким, як ти, слід заритись
На цю зиму у листя.
Відкапаєшся згодом.
Що чекать? Тут людей під плащем
Вже не гріють сорочки і светри”.
... Ще три метри — як вистачить вітру.
Ще не падай. І ще... І ще...
Але, як і усі стихії,
Поступово вітер стихає —
Він вже схожий на шепіт жінки:
“Приземляйся. Відпочинь. Ну чого ти?”
А маленькі плюси у прогнозі погоди
Перетворюються на сніжинки.
Але ти,
Вертольотик,
Лети.

Не дуже жовтий жовтень

Щось і жовтень вже не дуже жовтий,
І октябрь не “восьмий”, а десятий —
Час, навмисно вигаданий, щоб ти
Не вгадав би, як його й назвати.

Сонце у сироватці зійшло.
Що? В тумані? Може, і в тумані.
На траві місцями іній тане.
Ні, не іній — запітніле скло.

Листя — це налисники з повітрям,
На росі повільно розігріті, —
Скручене і кучами лежить.
Жерсть іржава. Рижі муляжі.

От для чого зойки сойки: так і
Чудною й відчутною стає
Тиша. Тільки дятел ставить крапки.
Тексту вже нема, а крапки є.

IV

2014

Війна — це не тільки кулі

(див. Пролог)

Если б мы были людьми

«Гради» — зовсім новенькі,
Танки — просто нові.
«Если б я был человеком,
Я бы их остановил.
Что же вы встали столбами?!
Их пропускать нельзя», —
Думав в Ростові шлагбаум.
Думав, але не сказав.
А залізницею мчали
З Томським загоном
Вагони.
Думали, та промовчали
Шпали —
Хотіли
Всім тілом
Встати з-під рейок з пільми:
«Мы бы их не пропустили,
Если б мы были людьми».
«Если б я не был железобетонным,
Я б их стряхнул со спины», —
Думає міст понад Доном.
«Вот бы им свет заслонить, —
Если б мы были руками!» —
Думають дошки в паркані.

«Жаль, что людьми не станем мы;
Мы — провода под током;
Все, что мы можем — стонем мы», —
Гуде від кордону Естонії
До Берингової протоки.
«Мы б удержали, мы бы, —
Если б людьми были мы», —
Думають звірі, птахи і риби
З Ладоги до Колими.
«Если б не гробом я скован! —
Остановить их вышел бы.
Вот бы мне мышцы и нервы», —
Думає Пушкін під Псковом —
У порівнянні з іншими
Він же принаймні не мертвий.

V

2015. ЛІТО

Не дам

Зайди на сайт приватних оголошень
І розмісти наступний текст: «Не дам
Свій дім і все, що в ньому, навіть дим
Не дам над ним. Не дам до рук хороших,
Поганих, все одно яких не дам».

Зустрівши перших-ліпших перехожих,
Скажи їм: передайте всім, що «Всім
Він ділиться, не дуже цінить гроші;
Всім ділиться, але не головним».
І хай що хоче думає з них кожен.

Зайди в своє дитинство і спитай
Себе самого, тільки ще малого:
«До рук хороших ти узяв би та й
Віддав би... котика улюбленого?»
Спитай себе. І не відповідай.

Ромб сорому

*Чорне море населене живими організмами
тільки у верхніх шарах води.
Це наслідок землетрусу і потопу,
що сталися близько семи тисяч років тому.*

Вдалині оксамитово-синє, а ближче блищить,
Як розтрошене дзеркало, кинуте зверху.
Світло сонця на ньому, як меч, а воно—наче щит,
Шар життя в двісті метрів над двома кілометрами смерті.
І глибінь ця сірчана стоїть сімдесят п'ять століть
Сліз над слідом потопу, над пам'ятником катастрофи.
Ти печи нас, пучино, цілунком цілющим своїм
(Все одно, чи то сіль мене їсть, чи то я її їм);
Ми солоне населення: риби, і краби, і трохи
Кораблів і рибалок, що разом з водою налиті
У цю чашу між стінками гір проти неба і зір.
Щоби просто тут бути,—тут бути не можна і мити
У спокої і мирі. Бо світ — це не мир.
Хай ти будеш дельфін. Борозни це життя, білобокий,
Випробовуй на дотик, на дослід, на долю, усяк
Непитну його воду, глибину неглибоку,
Неміцну його міць, несмачний його смак.
Хай ти будеш пташиною-чайкою, щукою-рибною,
Осетром, камбалою, тюленем — як кажуть, не суть,

Чоловіком чи жінкою в крайньому випадку —
Чоловічком зеленим не будь.
Біля моря мій дід із зими сорок другого року,
Бо комусь там землі ще хотілось, а дід не давав.
Це був відступ, зима, і, напевне, вузька й неглибока
Їх остання землянка, тісний їх останній привал.
Кишенькові стратеги потрібні на те, щоби викрали
Землю в нас чоловічки зелені, плямисті й малі.
І коли чоловічки над дідом шкребуть черевиками,
То йому повертатись незручно в кам'янистій землі.
От крім звезеного до портів закордонного краму,
І крім пляжного крему і грального бізнесу крім
Серед моря є зрошений нами і зрощений з нами
Ромбик сорому, він називається

Суперечка

1.
Засуджений — сиди,
Засаджений сюди
У клітку із клітин,
У сітку із судин.

Як доміно ми всі,
Як цегла у стіні:
Я впав — штовхнув сусід —
А соромно мені.

Це схоже на гачок,
На курку і яйце:
Суцільне «Ну то й що?»
Суцільне «Ну то й все».

2.

Тільки не зупиняйся.
Стопчеш сто пар чобіт,
Триста пар босоніжок.
Вийшов ще молодий,
Поки йшов — подорослішав.
Іскру Божу і м'ясо —
Все своє у собі —
Неси ношу у нішу:
Визначишся, куди
Саме, вже по дорозі.

Не досконалості меж
Ти шукаєш іще раз,
Не пропагуєш бачення
Світу як вічного руху,
Справа не в ідеалі.
Та навіть якщо впадеш —
Переступаєш через
Себе самого лежачого:
Тулуб, голову, руки,
Ноги — і далі, далі.

Як я проводжу чи не проводжу літо

Сонячні дні з дощовими як смути у тигра
Тягнуться довго, та літо летить як літак.

Це був до твору про літо епіграф.

Твір починається так:

Пишеш на задану тему, а чом би й ні?
Стулиш повіки, розтулиш—уса тобі й ніч.
Муха прийшла з ззаявою про настання
Свіжого, гожого, майже безмежного дня.
Мозок озвався: це непогана вість,
Ніс пересвідчився: лапок у мухи шість,
Совість занила: я тут, я не на війні.

Літо — це час замість чаю пити компот,
Не зазирати в шафу — лише в комод,
Час зневажати одяг — притулок бактерій.
Літо — це завжди трохи не в нашій ері,
Літо — це знову літо від створення світу,
Інша планета в іншій небесній сфері.

Сіно, екзамени, ягоди, овочі, дрова,
Пастки на пляжах, відпустки, запаси, жнива.
В тілі ніщо не болить, то воно здорове;
Якщо болить душа, то вона жива.

З того, що сонце над небокраєм вище,
Світло на тебе світить втричі пряміше,
Ніж це було і буде узимку, то й
Ти тимчасово влітку втричі живіший.
Наслідків цього стільки, що тільки ой.

З колиски вдалину, а здалеку —
Додому, й знову в тому ж дусі.
Мета метелика — знов лялька,
А значить — гусінь.

Цю славну путь до неба рачки
Йдемо під гаслом знаменитим:
Не нам — то дітям буде краще
Чи їхнім дітям.

А ще був кінь. Цей кінь був змушений
Скакати все життя галопом,
Бо пізно вийшов із конюшні,
Де спав в голоблях.

Він із усіх був найбадьоріший,
Як робітник був ідеальний, —
Тож заробив великі гроші
Хазяїн стайні.

Яка ж мораль? Життя — це колія.
Це черепаха. Це ракета.
Йде по прямій. Іде по колу.
І рикошетом.

Така енергія запізнення.
Така енергія відстрочки.
Шляхи використання — різні.
Найкращий — мовчки.

Слідкуй не просто з інтересом:
Вдихай як кисень літр за літром,
І надолужуй, і спокутуй.
Дивись, як ластівки в повітрі,
Як ластівки в повітрі креслять
Багатокутник,
Багатокутник,
Багатокутник,
Багатокутник...

Вся різниця

Вся різниця між віршами — в тому,
Як вони переживають втому.
Може бути вірш — суцільна думка,
Мислити ж, буває, набридає.
Може бути вірш — жувальна гумка:
Наче є, але його немає.

Істерика

Так, я не бачив, як вибух хату
Розносить.
Це й дозволяє мені вибухати,
Бо з мене досить.
Правда, у мене немає рушниць,
Тим більше танка.
Але майже немає різниці
Між «тут» і «там»:
Тут будинки цілі,
Там будинки — це цілі.
І з мене досить.
Я і раніше це знав,

Але сумнівався,
Не вірив,
Що ходять по вулиці кості,
Кості обвішані м'ясом,
А зверху натягнена шкіра.
Прямо по вулиці ходять.
Правда, на них іще одяг.
І я не знаю, що гірше:
Те, що це називається «люди»,
Чи те, що це відбувається всюди,
Чи те, що я пишу про це вірші,
Щось же змінити не маю поки що сили.
І ще їздять автомобілі:
Автомобілі чорні і білі,
І кольорові —
Кольору сажі, кольору цвілі,
Кольору крові,
Кольору жовчі,
Кольору гною.
Я вже не хочу
Тут бути мною.
Я ні про що не хочу знати — що то
І звідки.
Сонце прилипло неначе жовток
До сковорідки.
Люди прилипли до своїх звичок
І не приходять до тями.
Для виходу треба шукати відмичок,
Бо тут скрутно з ключами.
І я не знаю, що гірше:
Те, що це називається «люди»,
Чи те, що це відбувається всюди,
Чи те, що я пишу про це вірші.

Сорок п'ять

Коли я обійняв тебе, чого ти так злякалася?

Чогось такого, чого я не бачу, а ти помітила.

Значить, напевне, чогось у мене за спиною.

А навколо відкритий простір, і нічого загрозливого або підозрілого немає.

Точніше, нічого стороннього — бо чогось же злякалася.

Значить, уся причина — в моїй величезній тіні.

Тінь так коливається на схилі пагорба, під яким ми стоїмо, так мигтить, що й справді може хтозна-що здатися.

Справді може здатися, що це моє темне минуле нас переслідує абощо.

Але це все тому, що джерело світла — за тобою.

Світло — на твоєму боці.

Попросту лампа, причеплена на якомусь дроті.

І тінь танцює, бо лампа гойдається від вітру.

Від вітру прохолодно, то це й був привід спробувати тебе обійняти.

Спроба вдалася.

Але, може, ти насправді цієї спроби й злякалася.

І для тебе удаваний темний привид за мною — це привид звільнитися з обіймів.

Бо ти до мене не звикла.

Та вже й не звикнеш.

Не встигнеш.

Пора зізнаватися.

Усе це ненадовго.

Справа в тому, що ми познайомилися всього двадцять речень тому.

Двадцять одне речення тому тебе не існувало, бо ти — як то кажуть? —

лірична героїня.

Тільки було б величезною помилкою, навіть брехнею, сказати, що ти існуєш тільки в моїй уяві.

Ти існуєш у цьому тексті — а це зовсім інша річ.

По-перше, тепер ти існуєш не лише для мене, а й для кожного, хто ці рядки читає.

По-друге, і тоді, коли ніякої моєї уяви вже не буде — ти будеш.

Але от побачення наше скоро скінчиться.

Тому треба встигнути надати тобі рис, які я встиг помітити або про що встиг здогадатися.

Потиск твоєї руки сильний — ти працюєш не тільки головою, а й руками: може, робота така, може, по господарству; працюювита.

Робота сидяча, це впливає на статуру, але ти з цим борешся: фізкультура, те-се.

Кажеш сама собі: отут треба схуднути, отам набрати,— але, повір, якраз така як треба, розумничка.

Виросла, скажемо так, у не дуже заможній родині, через це звикла піклуватися про інших.

І ти чистюля.

Очі у тебе стомлені дуже — це навіть проти світла видно.

Характер упертий (не ми такі, життя таке), тому ми б і лаялися.

Ненадовго.

Після лайок миритися цікаво.

І приємно.

Ми б придумали як.

Лаялися б, але знову-таки — не встигнемо.

І всередині цього тексту ми живемо так, що...

Всередині цього тексту я так тебе люблю, як...

Якби ти знала, як мені важко розлучатися з тобою.

Тому я приборіг насамкінець заборонений прийом: кінця не буде, крапки я не поставлю

Не тоді я повірю у тебе, нове життя,
Коли ти заженеш мене в нові рамки,
А коли ти і я —
Кожне з нас стане знов як дитя,
Коли руки вкладу в твої ранки,
Зачерпну з твоїх ранків вологого світла
І умиюся ним, і обличчя не витру,
А від свіжого висохну вітру.
І скажу: скільки ж нам довелося віддати,
Щоб настала сьогоднішня дата,
Як я довго до тебе ліз;
Ти таке стало світле і чисте. Від сліз.

Серпень

І ця визначеність,
І ця виснаженість,
І ця висмаженість теж землі до лиця.
Світ — він сам з себе робить консерви.
Кожен день ми з'їдаємо серпень,
А він знов перевтілюється:
В метеорний потік,
У томатний сік,
У таємну писемність
Тріщин у чорноземі,
У маленькі сонця —
В просторіччі вони
Називаються
Кавуни;
І у вічне збирання плодів,
І у вічне збирання за парту.
На посадку ідуть молоді,
І старі наготові до старту.

На півдорозі

Метафори висять як повні відра
На вірша коромислі.
І через те, що ти їх вірно вибрав,
Аж через край вихлюпуються смисли.
І треба встигнути їх перенести,
Бо образи образитися в змозі.
І от ці образи на півдорозі
З напівнауки до напівписьменства,
З поезії до прози
Чи десь на розі.

Думка

В баштах бронетранспортерів стирчать кулемети у небо.
Йдуть ешелони багатовагонні і багатотонні:
Степом, як морем, їх котить четверта чи п'ята чи котра
Мобілізації хвиля. Кургани, гаї, терикони.
От і остання зі станцій, і тут ми розстанемось, думко.
Тіло летіло на фронт, тільки думка додому летіла;
Бачачи світло у вікнах, усілась на гілку навпроти.
Думка метеликом б'ється у стекла подвійні
Так, як у такт їй колеса, колеса, колеса
Б'ються на рейкових стиках подвійним биттям як серця їх.

Скільки світів у світі

Усю ніч я не сплю. У гадці
В мене таке крізь утому:
Як вони там, угандці,
На екваторі тому?

Мріють вони у жару
Міряти ступнями ніг
Схили Кіліманджаро:
Там цілорічно — сніг.

В спеку для тіла втіха —
Ківш снігової роси.
Негр умивається снігом.
Погодьтеся, це красиво.

Але от біда: як ми знаємо,
Вершини, білі, як вата,
Належать сусідній Танзанії.
Може, їх завоювати?

А бідолашні монголи?!
Як вони без Чингізхана?
Страх як з кумисом без кока-коли
Або без квасу погано!

Всі на коня — і гайда.
Ну ж, покажіть усім клас:
Штурмом візьміть Магадан,
Звідти — в похід на Аляску.

Ех, головне — сусідів
Нам підім'яти, а звідти —
Скільки світів у світі!
Скільки світів нам світить!

Цілий монгольський світ,
Цілий британський світ,
Цілий російський світ,
Американський світ...

Всіх волоцюг знай адресно,
Адже вони того варті.
Та, щоб не мучила заздрість
Інших, — гуляймо по карті!

А танзанійський світ?
А філіппінський світ?
А парагвайський світ?
Новогвінейський світ?

Всім нанесли культури,
Всім нанесли просвіти —
В газеті шматок арматури —
Просвітлені паразити.

В Широкиному йде обстріл.
Широка душа стратегів:
Над гаубицею клопочуться,
Культуру несуть, сердеги.

Світ і малий, і великий.
Люди і схожі, і різні.
Піки гірські — липкі як
Льодяник: хочеш — лизни.

Британці, шураві, янкі
Ділили Афганістан...
Місяць в повітрі п'янкім
Світиться: хочеш — дістань.

У В'єтнамі колись японці
І французи наводили лад,
І Америка... Сходить сонце.
Хочеш — сонце верни назад.

VI 2015. ОСІНЬ

Лист із печери першої ночі нашої ери

Є висока ймовірність того, що в ту ніч
Надто низько летіли хмари,
Надто високо сяяли зорі.
А іти у п'їтьмі — ясна річ, що це річ
Непроста. Річ в Каспарі
І у Валтасарі
Й Мельхіорі.
Справа в тому, що справа
Були урвища й скелі,
Зліва — злі вавилонські болота,
Угорі була темна склепінчаста стеля,
Під ногами й позаду — пустеля,
Ще страшніша, аніж була та,
Що постала за спиною Лота.

Вийти з критського лабіринту,
Вийти з цього критого ринку,
З цього місця, що в нас замість храму,
З Вавилона цього, з цього Риму.
І наш рух уперед — це не примха:
Є в нас зірка, і є в нас зір,
Що виводять із нір.

І не просто дорога була непростою.
Уяви, що тебе привели, й ти
Перед Іродом біля підніжжя престолу;
Ірод же не простий, а Великий.
Такий саме великий, як і всі президенти
Будуть після.

В яслах трохи зерна залишалось на денці,
І в мотив колискової пісні
Упліталось затишне тихе хрумтіння.
Було світло в вертепі. І світло і тіні
Лоскотали обличчя Дитині.

То навіщо твоя мандрівка?
Щось шукав? А що ти шукав?
Не багатим потрібен скарб.
Не здоровим потрібен лікар.
Які треба нитки,
Щоби рани такі
Зашити?
Спробуй-но, уяви,
Як такі виглядатимуть шви.
І не праведним треба вчитель.
І відродження — не живим.

О, яка ти печаль, моя істино:
Що приходить радість до нас
І в найгіршому в світі місці,
І в найгірший в історії час.
Із якого насіння
Проростає спасіння?
У яке саме сіно

Загортатимеш Сина?⁹
Чим Йому, підростаючи, гратись,
Щоб до справи такої звикав?⁹
О, наскільки нова моя радість,
Небувала вона яка!
За моєю новою радістю —
Скільки оком не осягни —
По країні полюють зрадники,
Всюди нишпорять шпигуни:
Добрі гроші отримує кожен,
Ставить пастки, сила і верші,
В книжку наші прикмети пише.
А от радість моя переможе
Тим не менше.
Тим більше.
Бо у них є мільйони,
Бо у них легіони,
Бо за них — усі наші гріхи і страхи.
А за нас пастухи.
І воли.
І волхви.
От, до речі, і ви.

6 січня 2014 — вересень 2015

Ось саме зараз

Постукавши в прочиненії двері
Ввійшов сусід і ось сидить і кави
Півчашки виливає на альбом
Пробачте Та нічого Я такий
Незграбний Запевняю Вас не варто
Надворі лише сонце й перехожий
Та він заходить в магазин і більше
Вже не з'являється сьогодні спека
На клумбі кілька квітів і напо-
ловину синій м'яч і ще kota
Пухнастий хвіст сам кіт на ганку сів
І щось там їсть сусід виходить штори
Гостинно простяглись за ним услід
Бо звикли взагалі я не палю
Але якби кутив то закутив би
Ось саме зараз

Тріолет

Ти зберегла його, і він
Тобі всміхається в смартфоні,
Лиш клацнуть нігтики червоні.
Ти зберегла його, і він
З-під клавіш — і в твоїй долоні,
А не на найстрашнішій з війн.
Ти зберегла його, і він
Тобі всміхається в смартфоні.

Якщо ти любиш гроші, ти повинен
Освідчитися їм у почутті,
Сумлінно залицятися до них
І регулярно з ними зустрічатись,
І розважати їх, і ревнувати,
І дбати, й піклуватися про них,
І зігрівати їх своїм теплом,
І пов'язати з ними свою долю.
Коли ж ви будете вже нерозлучні,
Настане той зворушливий момент
В єдине ціле вашого злиття —
Ти навіть зможеш спати з ними в ліжку.
І вам цього ніхто не заборонить,
Бо це інтимна ваша справа, це
Освячений суспільством інститут,
Це таємниця вашого кохання.
Та якщо гроші тебе зрадять з іншим —
Тоді повинен ти сказитися,
Супернику призначити дуель,
І хай сувора доля вас розсудить.
Без грошей мусиш тяжко сумувати,
Старі рахунки цілувати чи
Спалити їх і так помститись їм.
Якщо ти любиш гроші, то люби
По-справжньому, а просто так гуляти
З грошима для розваги — аморально.

Непевного ранку

Сутінь. Обриси речей настільки розмиті,
Що не видно, хто мете це осіннє сміття.
Може, двірник шарудить жовтим і зеленим
Листям уперемішку з поліетиленом?²
Вийшов з міста, заблукав, бреде неживою
Дорогою. Хтось із нас певно збожеволів:
Або двірник, або я. Надіюсь на друге:
В місті все як є — хай так буде. А дороги
Віддайте таким як я і таким як осінь,
Бо в наступному рядку рима буде «лосі».
Справді, я не жартую: лось іде на трасу,
Ледве чутно ворушить гравієвий насип.
Тихо йдуть копита без жодної підкови:
Тих не розбудити б, хто в гаражі /під ковдри —
Люди /автомобілі — ставали /лягали.
І ГАІ хай спить. А ми гаями-лугами,
Полями-лісами і лисами-лосями,
Не зайцями без квітоків — простими зайцями —
Може, дуже вільні, мо', божевільні трохи,
Чотири— і двоногі, дворогі, безрогі —
Перевірити й переміряти дороги
Йдем, поки шофер ізнов не сів за баранку,
Тренувати певний крок непевного ранку.

Попереджаю зразу

Попереджаю зразу: вірш — про кохання
І про злягання як наслідковий процес.
Дві дійові особи: жінка (гарна)
І чоловік (трохи гірший за неї). Про це

Поки що досить. А далі? Що буде далі?
Що буде нижче? — як інколи пишуть також.
А буде те, чого, як би там не підглядали,
Та не вгадали і не вгадають. Кошт

Кожен вкладає свій і смисл у все це:
Зброю, не менш небезпечну, ніж меч або ніж,
Що можна вкласти в піхви — можна встромити і в серце
В цю дзвінкотиху, довгокоротку ніч.

Справа він зібрав
Список усіх своїх справ,
Зліва він зібрав
Список усіх своїх слів,
Серце посередині закріпив.
І скільки озиравсь:
Направо раз,
Наліво раз —
Там скільки,
Там скільки —
Стільки разів кололи якісь шпильки.
Підсумував
І засумував.
Різнула зіниці
Різниця.
А потім щось він вчинив
Чи ні?
Чи він щось змінив?
Ось що відомо мені.
Він змінив кілька букв.
Ось що він взяв до рук:
В праву взяв усю на світі спрагу.
В ліву взяв усі на світі зливи.
І поєднав.
І швидше коня по світу помчав.
І спрага та
Була в нього замість меча.
А замість щита
Він тепер мовчав.

Зустрічай Новий рік щомісяця,
А хочеш — то й щодня.
Зустрінь, коли сонце з найглибшого в темряві місця,
Відштовхнувшись від дна,
Береться за своє
І знов настає
Черга
З грудня повернути на червень,
З груби злізти,
Грушу з'їсти.
Отже, про літо: начебто
Й тут треба Новий рік відзначити.
Коли літо знов,
То взагалі хтозна,
Чи буде ще одне таке
Жарке, стрімке, п'янке —
Плоди, сади, городи
Вирощує,
Все стигне.
Зустрінь навесні — бо природи
Відродження
Й тому подібне.
Зустрінь восени: збирають врожай
І от знову початок —
Наприклад, кукурудзяний. Вважай,
З річними початками ми покінчили.
Може, візьмемося за місячні?
Ой, про що це?
Почитай книжки — будеш у щоді:
Якщо Нових років дати

З різних країв позбирати —
Хто й коли тільки не починав нового життя! —
В календарі живого місяця не залишиться.
Суцільні нескінченні початки.
Життя — як кукурудзяне поле нових життів.
Який з початків справжній?
Та один одного варті!
На одній стеблині п'ять початків,
В одному початку кількасот зернин,
Що зернина — то знову стеблина.
Отак з відчаю прямо на місці
Й почнеш початки їсти.
І от ти на цій життєвій ниві як комбайн.
Або як кабан
(Теж зерно любить):
Прямо тут і живеш,
Зерно жуєш,
Або молотиш —
Як я оце язиком молочу безперестанку.
Стій, куди це ти від мене побіг?
Ми ж ще про початки не закінчили!
Стій, вернись — куди ти через поле?!
От заблукаєш у кукурудзі, то будеш знати!

Який же з початків кінець кінцем справжній?

Колискова для сови

Сово моя, сово,
Летючая кицю!
Ранок вже насову-
ється як годиться.
Біжимо в ялинник,
У дупло тікаймо.
Сонце — це противно,
День — це нецікаво.
Люди оті дивні,
Лихо нам із ними!
Що вони радіють
Гамору дурному?
Що, не розумію,
Гарного у ньому?
Біднії ви люди!
Вам же краще буде
Жити десь у льосі;
У норах посядьте.
Нащо вам здалося
Те дурне завзяття?
Нащо нам з тобою
Ті тепло і світло?
Вдень нема спокою,
Вдень не будеш сита.
Кігтями за гілку
Міцніше чіпляйся,
Нахили голівку.
Хай тобі насняться
Миші і полівки.
Вночі краще жовті
Бачать оченята,
Пазурі у жертву

Куди запускати.
Поки що на жердці
Спи, моя баньката!
Вдень і сумно й тяжко.
Потерпи вже, пташко.

У тролейбусі їхав мужчина з заплющеними очима,
(Бо стояв навпроти вікна) й на повіках блимало світло.
Назвемо його людина. Людина ця згодом зникла.
Чому вона зникла? Зникла без з'ясованої причини.

І поки людина не зникла, я — згадую — знати хочу,
Що за повіками цими, під насупленими бровами
(Здається, вона в камуфляжі, тому привернула увагу).
Щоб спробувати уявити, я теж заплющую очі.

Можливо, з ним все в порядку і він проживе сто років
(Ми знову кажемо «він» — для різноманіття просто).
Та я вже його не побачу і тільки цей спільний простір
Нас зближує і розділяє. Це три чи чотири кроки.

Стою стовбуром. Поступово стаю старим.
Тримаю руки як засихаючі віти.
І помічаю краєм ока, що, як вимагає рима,
В цих руках розкриваються квіти.
А люди-сніжинки дивуються: що ж це дерево — досить густе —
Не хоче досі нічим нас порадувати чи подивувати.
Їх не дивує те, що дерево досі цвіте
Під шаром — досить товстим — снігової вати.

Він переніс вітрянку, ходивши в п'ятий-Б клас,
І був здоровий через тиждень ізнов.
А через десять років повернувся з пекла,
І в нього тепер імунітет на зло.

І на безмірне горе, і на безмежне щастя,
У нас є тепер дорослі і навіть діти,
Які були в пеклі й повертаються туди час від часу,
Але воно не може ними заволодіти.

Хайку. Олешня.

*Хайку — форма віршування,
запозичена з традиційної японської поезії.
Кожен вірш складається з трьох рядків
зі сталою кількістю складів:
5, 7 і знову 5 складів.*

Зелені вії.
Між них — блакитне око.
Озеро в лісі.

Кварцовий пісок,
Кришталь озера і я —
Домішок в ньому.

У воді вишу,
Наче просто в повітрі,
Світлі або склі.

Пляжі порожні.
На березі собака —
Єдиний турист.

Ні, є туристи.
Є в світі хитрі люди —
Чоловік двадцять.

Всі люди — браття.
А від родичів треба
Відпочивати.

Ні, тимчасово
Оті люди нам чужі,
Брате мій Маслюк.

Звичні — і дивні
Голі пагорби в лісі,
Як груди жінки.

Поміж двох дерев
Біжить майстерний павук
Через повітря.

Рву павутиння
З несподіваним тріском —
Настільки тихо.

Перед ким в лісі
Хочеться вибачитись,
Зламавши гілку?

Тільки мобілка
Вітає з чим попало —
В кишені пищить.

І справді в своїй
Коричневій помаді
Гриби — це губи.

Коло за колом
Білий танець з грибами.
Це вальс чи кадриль?

Сухе як *порох*:
Вже неприємне літу
Це порівняння.

Літо — як життя.
Ожити після життя —
Ось сенс осені.

Зворотній відлік:
Осінь — весна навпаки.
Знов — до початку.

Весна й осінь
Через літо — як Лету —
З'єднані містком.

Жаль, я не знаю,
Як зветься отой-он птах.
А йому не жаль.

Щоб відпочити —
Як я з поїзда зійшов —
Вірш зійшов з рими.

Коли я вірші
Бубоню собі під ніс —
Пташка сміється.

Посада білки —
Це: Надзвичайний Посол
Сонця у соснах.

Зшиті крізь землю
Всі білими нитками:
І гриби, й люди.

«Да, найшов кОй-шо», —
Киває на кошик дід:
«ШіЄздесят бієлих».

«А в Вас, покажіть?»
(В мене ж менше, соромно!)
«І в Вас нечОго».

Перелетівши Дніпро, кожна чапля чи качка, чи ластівка
Стала вже рідкісним птахом, і це вам не курка.
Катер ковзав по Дніпру, як по «блискавці» ковзає застібка,
І розгортає дві хвилі як поли блакитної куртки.

Поли розкинем — з одягнених станемо голими;
Птах перелітний зронив з переляку пір'їну.
Кожен з пташиного лету побачить, на що розраховував:
Груди оголені і голу душу своєї країни.

Довго ми гостями вдома лишались, туристами;
Стежки додому шукали, до дому звикали;
Котрий вже рік нас носили ці ріки без пристані,
Довго були дві поли — половини розхристані,
Одна дивилася в одну, немов в задзеркалля,

Довго дивилися. Щось головне й продивилися;
Очі здивовані вічно, ну чисто — лемури.
Чисті як сльози від чорної несправедливості.
Ріками сліз ціле Чорне наплакали море.

Бідні. До кого б чужого оце притулитися?
Де б нам повештатись, як би роздертись на шмаття?
Щоб тим заразам не литися, варто вже раз розіслитися.
Може, амебам для множення й треба ділитися —
Інші прийоми вживали колись твої батько і матір.

Місяць не кидає з нас нікого,
Не відвертає обличчя ніколи;
Можна тільки
На нього
Кинути тінь,
Як тогу,
Та й те ненадовго.
А ті, хто гадає,
Що місяць мінливий,
Краще б на себе дивились:
У нас на землі
Дванадцять місяців взагалі,
А він же на небі один.
Але вірності цій не радій:
Він тому не відвернеться,
Що позбавлений певності
Щодо жодної з наших дій —
Вертається як ревізор
До нас—ненадійних сусідів,
Вертає нас в поле зору.
Я його розумію: коли я посидів
Біля вікна —
Я вже не вірив тій фізіономії,
Коли вона
Поміж явою й сном
Відбивалась в вікні маршрутки,
Якщо голову повернути.
Я пригадую знов:
Місяць, мов
Туарег,
Пів-обличчя ховає за пасмами хмар,

Що висять як довга хустина,
Пролітає крізь крони дерев
Сімдесят км за годину.
Так каже спідометр.
За годину вже буду вдома.
Скоро.
Чи так я кажу, прибори?
Ви поміряли —
Ми повірили.
Я виїхав зранку,
Добряче стомився,
Вертаюсь,
Везу зі столиці
Ізнов обіцянки,
І знов усміхаюсь.
Багато обіцяно — мало відомо.
Та, власне, відомо одне:
Година —
Я вдома,
Де світло у вікнах потухло;
Навшпиньках—у ванну і в кухню:
Поїсти, і вмитися,
Попити кефіру,
Поспати ще трохи.
Так місяць за місяцем,
Зі зневіри у віру,
З дороги в дорогу.

Миротворець має три сотні ракет,
А повія — три вищих освіти,
І вони мають спільну велику рацію.
Бо для них це — знаряддя неабияке
У такому бентежному світі,
У такій нелегкій і потрібній праці.

І у кожного чесного шахрая,
Крадія, крутія є все те,
Що в нормальних людей завжди бути повинне.
Є, наприклад, кохана сім'я,
А сім'я — це святе,
І усе, що він робить — він робить для неї. Сумлінно.

І коли така чесна людина помре — в потойбіччі
Він не дасться судити нікому, а, як звик,
Сам же першого-ліпшого ангела схопить за комір:
«То це я согрішив? Чи ти здичів?»
Я вірянин, розумник, сім'янин, трудівник!»
Чим розмова скінчиться — не знаю, спинюся на комі,

Вистава осені

Пані й панове, прошу зустрічати: вітер.
Ляскає оплесками білизна в дворі.
Листя дерев шелестить, і звідти,
Де воно як завіса вгорі,
Справді з'являється вітер. Це перша ява
Першої дії осені.
Це благодійна вистава, сер, халява.
Що характерно: ми всі запрошені.
Осінь — театр, що почався не з роздягальні —
Тут, навпаки, одягаються біля входу,
Бо у програмці чітко об'явлено:
Дія друга — це холод.
Дивно дивитись на це, але кожен — такий простак,
Поки живий, і не вважає це жертвою,
Й не набридає йому спектакль
Малобюджетний з банальним сюжетом.
Тільки й витрат у продюсера — на екстракт
Сутінків. Як результат — сцена в лісі:
Десять в десятому степені страт
Бідних жовтеньких листочків. Завіса.
Тут оголошується антракт, і ми
Йдемо в вестибюль (у нашому випадку
Це означає додому), вдихнем по дорозі дими
З печей, де горить театральна критика —
Всі ті мільярдноаркушеві томи.
Це ще не старість, та юність для нас — уже «вibriки»,
Це ще не втома, а вже не тягне на випивку...
Все ж як дожити до п'ятого акту — зими?

Словник

БТР зупинився, і його наздогнали пилюка
І дизельний дим.
Учепившись за кришки люків,
Двоє визирнули туди,
Де кінчалася ночі холодна ванна
І виднілися берег дня,
Мир майбутній довгоочікуваний,
Його щастя. Його брехня.

Заглушили двигун. «Радіатор
Хай прочахне. Доллєм води,
Заразом і «коня прив'язати», —
Пояснів, зістрибнувши, водій.
В чагарник не пішли. На дорогу
Відлили, не відходячи вбік.
Один мав таку звичку вже півтора року,
Другий мав таку звичку рік.

«По «зеленках» по тих ходити
Можна буде не скоро ще.
Але будуть лазити — діти
І... вобщє».
«Давай краще про щось хороше.
Що там вдома? Зранку дзвонив вже?»
«Та це ж «Ді Джея» День народження.
Міг би бути, якщо точніше.

Ну то я подзвонив його мамі:
Пам'ятаємо... Чим допомгти?
Комуналка... Ціни захмарні...

Я не звик до розмов цих. А ти?
В половини людей зараз серце — як рана відкрита:
Без розмов зрозумілі печалі і радощі;
З половиною другою — там не те щоби говорити, —
І мовчати нема про що».

«Отже, хто кого перемовчить: свої чи чужі?
Що, ходім на «гражданку» пограти в мовчанку?
Чи круті нас скрутити приїдуть на джипі,
Чи ми того крутого «усм'ятку» — на танку».
«Ще ж не «дембель». А з іншого боку
Ще припишуть нам заклик до того... насильства».
«Що припишуть мені — то мені це глибоко
До одного місця».

Їх розмова скінчилась. Та ще не скінчився вірш.
Тут не буде сльозливих фіналів, раптової кулі...
Вони сіли і знову поїхали. Може, так гірше —
Не настільки ефектно? І знов читача обманули.
Вірш завершується словником.
Тут були застосовані слово «мир»,
Слова «щастя» й «брехня». І поки цілком
Цього досить, як кажуть, «щоб ти розумів».

«Мир»—це те, за що воювали. Конкретно те.
З чим ти миришся? Із війною. Конкретно ти.
«Щастя» інколи значить місто — там, де Луганська ТЕС.
А «брехня» означає брехню. Завжди.

Україна має талант

Хтось має талант не кричати, як сниться ночами,
Що бухає в вухах, а перед очима — розриви,
І вранці прокинутись знову.
Погодсься: це вміння як мінімум дуже повчальне.
А хтось приловчився: заробить дві тисячі гривень —
Ні в чому собі не відмовить.

Навчися робити, коли опускаються руки,
Навчися ходити, коли підгинаються ноги,
А потім мене навчи.
Ми мусим зустрітись з країною після розлуки,
Ми мусимо ще дожити до перемоги —
Ти знаєш, над чим.

Якщо ти один — то дістань мандоліну:
Заграєш — і все ж веселіше.
Якщо ти згрішив — то згадай Магдалину:
Її, мабуть, було не простіше.
І те допомога, і се допомога.
Та все-таки в тебе немає нікого,
І все ж ти не маєш нічого
Ані на полицях, ані на полотнах —
Не в лавці ж бо ти й не в музеї —
З людей і речей не належить нам жодна,
І як не любити за це їх?
Всього лише досвід. Всього лише дослід
Різниці і відстані між «до» і «після».
Причини і наслідки вмерли й воскресли.

Тростина, що мислить, і зрізана лезом
Залізним, як ліс розростається зразу.
На суші й на морі колеса і весла
Лишають лиш слід як намисто на нитці,
Як іскри у кузні, як тирса у теслі.

Всього лише Всесвіт.

Вона

«Ваша Самотносте, дозвольте представити Вам
Вас же самого — найбільшого з осокорів. Я
Маю за честь у собі Вас відбивати
І обмивати собою Ваше босе коріння», —
Так дзюркотіла вона у струмку колись.
Віддаючи рослинам належне, струмок далі котивсь.
Він одночасно крутився у водогроях,
Мілів на плесах і прогрівавсь сонцем до дна,
В ямах розводив мальків цілі зграї.
Від джерела до устя в ньому вона одна:
Пара одна, рідина одна, один лід;
Різна й однакова, тільки вона — і все.
Та, у яку так і не ввійшов Мойсей;
Та, в яку тільки раз увійшов Геракліт
І на повторення вже не побачив шансу;
Та, в якій радість риб побачив Чжуанцзи;
Та, від якої, наловившись риб досхочу,
Кілька рибалок пішли ловити людей;
Та, в якій стільки побачив, що зрозуміти, де я,
Годі вже. Біля якої мовчу, бо стільки почув.

Він

От він лив, а ми без парасольки. Лив,
Лив, а ми без капюшонів. Кльово
Нам було, бо ми таки засвоїли,
Нащо вони треба, оті брови,

Бо ніщо очам не заважало. Нам
Було видно все і крізь завісу,
Було чути все, і як ішла луна,
Коли краплі ляпали в залізо

На дахах. Ах, ах! — так ляскав грім.
Ха-ха-ха — ми з нього реготали і
З одягу, що вже не був потрібен, крім
Того, щоб обліплювати талії,

Просто щоб підкреслювати постаті,
Всі ці мокрі груди, мокрі ноги:
Стало видно, хто якої статі —
Майже всю різницю — це з одного

Боку. З іншого різниця зникла,
Бо взяла волога ця облога
Кожного дорослого й великого
І перетворила на малого.

Всі в світі дороги

*Згадані в тексті населені пункти
дійсно існують.*

Всі в світі дороги ведуть до Нової Гвінеї,
У села Горенду, Гумбу і Бонгу.
Приводять до неї й так само виводять з неї
Всі в світі шляхи і в усяку епоху.
Чому? Я не знаю, чому. Та це правда, їй-богу.
Можливо, тобі не сподобалась ця
Концепція геополітики.
Чому, мовляв, тільки Горенду? Ну що ж, не тільки.
Є й інші гарні місця.
Там люди майже щасливі, бо майже немає їх там,
І вулиці зі столичними порівняно майже порожні.
Туди доїхати просто — просто якщо туди їхати,
Але туди по дорозі нема подорожніх.
Наприклад, село Покровське. Там є одна жила хата,
І отже поки Покровське із обліку ще не зняте.
Я знаю, що в цьому місяці
В покрівлю там дощ періщить,
І хтось у хатині терпить,
Поки скінчиться злива.
І у безсердечних є таке місце—
Десь отам на горищі,
І є таке місце в безверхих —
У грудях. Ізбоку. Зліва.

От коли

От коли—на жаль, нарешті — ми дійшли до того:
Зрозуміли фразу «наказали жити довго».
З-поза неба, оббитого чорним-чорним кременем,
Хтось підходить і торкає, каже: «Жити треба».
Наказали довго жити. Що це означає?
Порахуйте кількість вдихів днями і ночами:
За хвилину одинадцять цілих десять сотих —
І помножте їх на якість — на останній подих.
Потім виразіть різницю радістю й сльозами
Поміж тим, хто наказав і кому наказали.
Ну так от: нам наказали. Право наказати
Мали рівне офіцери, сержанти, солдати
І цивільні. Вони вільні. А ми залишились.
Так вже сталось: як не старість звільнить і не вірус,
Тоді той, хто йде в ту довгу змушену відпустку,
Не завжди встигає з заповітом. Навіть з усним.
Сам вгадай, як далі жити. Довго? А що далі?
А як саме? Що робити? Як щодо кайданів
І Майданів, злої крові, волі і так далі?
Тобто пороху й тротилу? Тобто свинцю й сталі?
Що минуле, що сучасне — неправі обидва,
Бо життя недовоскресло. Бо смерть недовбита.
Треба втілювати довго, висловити — стисло:
Смисл загибелі героя дорівнює смислу
Життя живих. А це значить — він щоразу різний.

В кожному слові — і смерть, і спасіння,
В кожному вчинку — і рабство, й свобода.
По звинуваченню нас у максима-
лізмі був вирок — чекати: погоди,
Згоди якихось інстанцій, сприяння
В розташуванні зірок у сузір'ях,
Часу, коли ми не будемо п'яні,
Стомлені, хворі, убогі і сірі.
Все чи нічого — завжди вимагати
Звикли у світу, у долі, у Бога.
От через те, що хотіли багато,
Маємо десять разів по нічого,
Сотні нічого, нічого мільярди.
«Довго чекайте, чекайте терпляче:
Де стане зірка, як ляже карта
І куди вивезе кляча ледача.
Ждіть, коли приймуть потрібні закони,
Пройдуть потрібні реформи, і всюди
З фронту повернуться врешті військові,
Ждіть, коли «барин» приїде й розсудить.
Скажи спасибі, що маєш що їсти,
І не чіпляйся — й без тебе морока.
Бо головне — це хто буде міністром
В місяці квітні наступного року».
Вкотре усе це я вислухав вчора
І, врахувавши все вищезазначене,
Знов за своє: так, усе чи нічого.
Всього не буде? Нічого, побачимо.
Рву ці моралі як мавпа газету,
Рву ці повчання, як тузик ганчірку.
В кожному слові — спасіння усе-таки,
І вся свобода — у кожному вчинку.

Маршрутка

Ось ти яке, сьогодні. Ось ти який, today.
Їде маршрутка, і в ній сімнадцять сидять людей,
Десятеро стоять, на поручні троє висять,
Семеро передають естафетою по три п'ятдесят:
По дві папірцем, півтори дрібними понагрібали.
Одне на одного дивляться людей три пари,
Решта пасажирів дивляться у вікно,
Де місто перемотується, як кільцеве кіно.
Водій між включенням другої передачі
І відраховуванням потрібної здачі
Встигає крутнути руль, за дорогою простежити,
Вимкнути сигнал повороту і за цей час тридцять секунд прожити.
Ті, хто тільки зайшов, топчуться біля водія,
А далі щемляться далі. Звідси, де я,
Не чутно, про що говорять ті, що говорять у цей час,
І не чутно, про що думають ті, що мовчать.
Не чутно, і я цього не почую ніколи.
І крім того, що діти вийдуть біля школи,
Старші — біля ринків, середні — біля центральної площі, —
Більше нічого в їх житті передбачити я не можу.
І як раніше казали, що навряд чи можна
Повернутися й піти проти рожна,
Так тепер може й можна, але ймовірностей мало
Повернути життя й піти проти карданного валу.

От зима свій десант
Із повітря висаджує — ожеледь.
Кожен, хто вийде сам,
Придивившись до кроку до кожного,
Так своєю стопою
Наступає на себе, неначе нам
Із самими собою
Ожеледь влаштувала побачення.
Бо асфальт — полакований,
І в усьому усе відбивається.
Кожна п'ядь обліковує,
Що над нею й на ній відбувається.
Льодової слюди,
Крижаної скоринки торкнувшись — ні,
Вже не сядуть сюди
Ті птахи, віддалятися змушені:
Відірвалась від скла,
Від паркету, від глянцею, від лаку
І себе понесла,
Теплим черевом гріючи лапи,
Невідомо куди
(Видно, думає: потім придумаю)
Від слюти, мокроти.
Це зима ще всього тільки дунула.
З неба не голубого
Голубам перспективу подальшу
Видно. Це ще нічого.
Не дійшло ще до чханья і кашлю.
Та дійшло до котів:
Повсідались на люках на шахтових.
До людей — поготів:
Вони схожі на коней на шахових.

Їх шляхи — перебіжки.
Вони шмигають по статтю гнучою —
То до шинку де нишком
Зайдуть буквою «Г» «на минуту»,
То до грудня, до січня, до лютого.

Відмінки

І за таємничих обставин, і ще не з'ясовано, нащо
Зустрілись велика людина й велике ледащо.

І мало того, що зустрілись, — хоч, може, не дуже й хотіли —
Але головне, що зійшлися в єдиному тілі.

Його одночасно надяють і справді важлива справа,
І страшно дражлива страва, і надто зваблива слава.

Йому у задумах треба сягнути самого неба,
Зібрати розгублені клепки і вляпатися в халепу.

І ним недаремно з дитинства пишаються однодумці,
Гнушаються *іншодумці*, підшуковують місце в «дурці».

У нього вбачають надію, постійно чекають на дію,
Та в нього робочий тиждень — одна суцільна неділя.

В живописі скільки відтінків — в життєписі стільки ж відтінків.
Знайди хоч би десять відмінностей між тих відмінків.

Де поміж людським і ледачим відмінність? Це два аватари.
Візьмись, розрізни, читачу, до речі, героя і автора.

У такий ранок гарно народитись
І навіть вмерти.
Дванадцять дюймів
Поміж слідами. Чи, інакше, тридцять
У сантиметрах.
Я вірш придумав.
Пишу його слідами власних ніг:
Що випав сніг.

Цей сніг вже тане. Він з дахів закрапав.
Слідів рядочок
Вбереться в землю.
Але в кінці рядка немає крапок —
Він тільки з точок,
Бо свіжа зелень
Зростає, всотає в себе навесні
Сліди і сніг.

VII
2015-2016. ЗИМА

Балада № 1

З розбитими вікнами, наче
З роззявленими ротами
Або з очима незрячими,
Будівель цілі квартали —
Не дихаючи, не бачачи —
Навколо міста, а далі
Отам починаються дачі.
Немов декорацій наставили

Продюсери з Голівуду.
Тут мало зупинок. Бистро
Гудуть автобуси. Гудять
Старі пасажери міністрів,
Парламент. Бо в тих халабудях
З верстатів летіли іскри
Колись, у три зміни люди...
А зараз нема і близько.

«Наш світ — як смартфон так званий,
Я так скажу тобі, синку:
Сам — з сенсорним керуванням,
А пам'ять стара як «сімка».
І ці слова відбивались
В пустих цехах: «знаєш, синку», -
Гули як в сталевій ванні,
Іззовні покритій цинком.

Порожніми корпусами
Ми йшли по уламках тиньку,
І я вже забув, ким саме
Я був — чи батьком, чи сином,
І хто з нас саме сказав це,
Бо пам'ять стара як «сімка».
Воно і влітку так само,
Але особливо взимку.

І от у колишніх ямах
Вже печі печуть паляниці,
І от в механічних лапах
Пашисть розпечена криця,
І от у розбитих рамах
Розплющуються зіниці —
Це ми. Ми дивимось прямо
В майбутнє. І це не сниться.

В холодному склі
На синьому тлі
Сирого, ще сонного ранку
Покій відбивавсь,
Включаючи Вас —
Його господиню і бранку.

Інакше сказати:
О сьомій нуль п'ять
Проникло в бетонну халупку
Це світло скупе,
Знайшло в ній тебе —
Хазяйку її і холопку.

Та звідки не глянь —
А взимку це рань,
Й ніхто крім світанку — це точно —
Не бачив, як встиг-
ла перевдягтись
Ти в сукню з нічної сорочки.

Modus Vivendi

Ледь проснешся — знов хочеться спати.
І від цього трохи поскімливши,
Дзвінко довгими ляснув вухами,
Стріпонувши своєю лобатою
Головою, герой цього вірша,
Й похитнувся від власного руху.

Здивувався: бач, як заносить!
Виліз з будки й чалапає звідти,
Бредучи в лопухах, як по хащах,
І вітаючись мокрим носом
Із усім навколишнім світом,
Адже світ — це насамперед пахощі.

Так говорить життєвий досвід —
Невеликий, та вже достатній,
Щоб він вчора не просто покинув,
А надійно сховав один мослик,
Щоб сьогодні його дістати
І догризти собі спокійно.

От і щелепами і ще лапами
Стиснув кістку, гризе і думає,
А думки приходять по-різному:
В'ється стежка, і думка прийшла по ній;
Дунув вітер, і думка з ним дунула;
Листя зашелестіло мислями.

От пробігла думка пістрява,
Процвірінькала думка співоча
І духмяна думка прилинула.
Та всі мислі якось застрягли,
Коли вийшов із хати хлопчик
І поклав собі на коліна
Його голову мовчки.

Світ — це пісня. А ти не знав? То знай.
Цю пісню співає козак Мамай.
Той, який у музеї і в книжках.
Він сидить в степу з кобзою в руках.

Він сидить схрестивши ноги. Кобза
Між колін. Пірамідальна поза
Східне щось нагадує до болю.
В степу пірамідальні тополі.

Поряд з ним — кінь, багаття, шабля, спис.
Готовий до всього й завжди. Колись
Він оселявся на стіні в хаті
Замість календарів і плакатів.

І хоча вже років не менш ніж сто
Напевне ніде і майже ніхто
По хатах Мамає не малює, —
Але Мамає це не хвилює.

Співає, бо не можна мовчати,
Щоб не скінчилося розпочате.
Бо вся ця програма не зависне,
Поки звучатиме його пісня.

Знане й незнане, зримає й незрима —
Це слово, мелодія, ритм, рима.
Те, що в нас — римує з тим, що всюди;
Те, що було і є — з тим, що буде;
Півкулі Землі й півкулі мозку;
В Запоріжжі чи Дніпропетровську
Вийдеш до Дніпра, глянеш навкруги —
Видно, як римуються береги.

На обох берегах Дніпра — степи.
Ритмічно повторюються стовпи.
Від стовпа до стовпа — птахи рядком,
Наче знаки нот або знаки ком.
Нотний стан пісні — електродроти.
Поцілунок римує два роти;
Серця римуються в гармонії
(Що б це не було — любов, гормони —
Різниця їх теж варта уваги —
Але головне, що так буває).
Буде, бо було. Всюди, то й у нас.
Сидить козак, поряд з ним його КРАЗ,
І гітара, й автомат, скажімо,
І слово, мелодія, ритм, рима.

Арія Простого Чоловіка

Я – Простий Чоловік,
Звичайний Як Черевик.
Стільки-то літ прожив
І ще не менше б хотів,
Бо вже, якщо чесно, звик.
Ну а поки живу я цих стільки-то літ,
То в процесі
Готовий подати звіт
Про це все.
У поті лица працював
Чи – вибачай –
У поті чола.
Їжі недоїдав,
Правди недобачав,
Любові недочував.
Може, ви скажете: бач,
Який споживач!
А може, я й виробник!
Може, я цих –
Раків пік,
Чи як шевці –
Гудзики пришивав.
Я – людина мала,
Відверто скажу: манаव
Я вашу кризу;
В політику я не лізу,
А взагалі –
За мир на всій Землі.
Ні, я не хочу сказати,
Що моя хата

З краю.
Я знаю
Чимало,
Але головне,
Щоб занадто
Багато
З мене
Не питали.
Звичайно, я в курсі, я в темі,
Я знаю: у нас проблеми,
Все дуже непросто.
Я читав в Інтернеті пророцтва
Про Армагеддон:
Ми гинемо всі гуртом.
Але, з іншого боку,
Все ще нівроку,
Нічого страшного поки що —
Повторюю тищу
Разів
Усім.
От як спіткає мене
Щось особливо нестрашне,
Тоді я готовий
Всім сказати: ну што ви, што ви,
Мені не страшно.
Кажу ж вам: ні,
Мені
Не страшно,
Не страшно,
Не стра-а-а-ш..!
І так кричу —
Заходжуся аж.

Психологічні сонети

1.

Залишає обом по «вікну»
Щільний графік роботи.
І в цей проміжок часу короткий
Sms-кою їй натякнув:

«Я тут чайник уже ввімкнув.
Ви нічого не маєте проти?»
(Любить він архаїчні звороти)
І додав за хвилину: «Ну?»»

Вони мають на двох сорок років,
Спільне перше робоче місце,
Спільні перші кар'єрні кроки,

Спільну першу велику мороку:
Поєднати робочу дисцип-
ліну з поцілунком на східцях.

2.

Треба обминати всі кутки,
Куди вибігають оті діти,
У перервах щоб пошепотітись,
Бо бояться, що язик до Ки-

єва доведе. Чутки, плітки...

Щоб не заздрити, а молодіти
Поряд з ними і також радіти —
Треба всі продумати думки.

Бо це легко — загравати з ними
На правах досвідчених колег,
Вивчити ще молодіжний сленг...

Складно жити і не бути злими,
І самим лишатись молодими.
Що старе, як кажуть, що мале.

Нарру end-у не вийшло
В цього проміжку часу, у цієї епохи.
Ми жили тут — хто більше,
Менше хто, та незручно всім, напевне, хоч трохи,
Що ми так попросились,
І епоха не тихо спочиває, а гине.
З harry end-ом не склалось,
То давайте складемо з горя harry beginning.

Двосторонні пороги:
Світ немов немовля, і світ неначе небіжчик.
І з агоній — пологи.
Прощавай же, один час. З днем народження, інший.
Щось ви схожі занадто.
Сподіваюсь, це зовні. Думаю, стане скоро
Все по-іншому, правда?
Це хвороба зростання? Тимчасова? Спадкова?

Щоб було не фальшиве,
Що ж це буде за щастя з багажем зі своїм? А
Що, загиблій ожив? А
Що, загоїлись рани, піднялися руїни?
Підніматися вгору
Може тільки лиш той, хто вже порівняно низько?
Утамовуєш голод —
От і знатимеш ситість, бо відчуєш різницю?

Як не босий, не голий —
Це так званий добробут? Значить, щастя в житті — це
Компенсація горя?
Наче правдоподібно і логічно звучить. І
Все одно я не згоден.
Не на фоні обману
Має бути в нас правда. Не позичена. Рідна.
Наче й чує нас мама.
Наче й чує нас рима. Озивається. Ридма.

Знову

Сніг

Знову.

У гарному смислі слова —

Знову

З неба, як з розуму, сходить.

Схоже

На те, наче знову

Вчиш іноземну мову,

Якою сніг — це snow.

Слово це схоже зі «сном».

Та не в слові

Справа,

А в тому, що справді

Є щось спільне

Між сном і снігом.

Сніг як сиплеться

З ночі — це

Значить, що добре спитьсья.

Спитьсья і хочетьсья.

І знову

Мова ця іноземна

Струшується на землю,

Її закриває —

І світ відкриває

Знову.

Пухнасті сніжинки, що землю вкривають з ночі —

Як вії пухнасті, які закривають очі.

Є спільне у паморозі на вікнах

У спальні і в стулюваних повіках.

І нарешті, в снігах,

Як у снах

Чи на фресках у храмах,
У людини з'являється здатність
Ходити по хмарах.
І це схожість
Іще не остання,
Але, може,
Для порівняння
Зі сном
В основному
Достатньо.

Шість речей

Є в світі
Шість страшних,
Жахливих штук:
Це квіти,
Щирий сміх,
Це потиск рук,
Аплодисменти,
Трюфелі в сметані
Й розумний блиск очей.
Це шість моментів,
Пунктів, шість питань,
Це шість речей.
Це звідси шість доріг.
З доріг із цих
Найпершою дорогою
Ми рушимо в кінці.
Почнемо з другої.
І друге — це сміх

З усього й з усіх.
Знов б'ються в Верховній Раді —
Га-га-га, бл...ді!
Більше трильйона державних боргів —
Ги-ги-ги!
То вас звільняють з роботи, колеги? —
І знову регіт.

А третє — повага і шана
До всіх, кому пощастило.
Ми думаємо, що це сила:
«Щитай, що усьо пацани порешалі»,
Вважай, що усіх порішили.
Чия взяла — той нам і друг,
І це скріпляють наших рук
Міцні і щирі потиски.

Четверте — рук цих оплески.
Це справді прикольно:
Он бач — терикони?
З тієї-то шахти
Вугілля щовахти
Розвозять скоро вже два роки
Ось звідси по обидва боки
Від лінії розмежування.
На двох поділили корито.
Над шахтою луплять ракети
І чудом її не чіпляють. Як круто!
А отих опонентів,
Отих дисидентів,
Інтелігентів
Закатуй в цемент, і

Це їм по заслугах —
Ті ж самі ворюги.
Аплодисменти.

Аплодисменти! «Браво! Біс!»
І дійсно,
Після дійства,
Відгукуючись, з-за куліс
До глядачів виходить біс.
На «біс». Так, особисто.
І знову тут конферансьє:
«Мадам! Месьє!
З вами був Розум!»

Далі — буфет у фойє:
Там на ваш розсуд —
Вино на розлив,
Кав'яр на розсип.
Що, не сподобалася вистава?
Ну і не треба,
Нам не до тебе,
Далі котися.
В нас шосте питання —
Делікатеси.
Це вже останнє.

А перше?
Що перше?
А перше — це квіти.
Це квіти,
Що їх кладуть діти,
І темно-зелений вінок

Від кожної з рідних жінок,
І кілька вінків
Від чоловіків.
Це квіти.

А друге — це сміх
З усього й з усіх.
І знову по колу рух.
Є в світі
Шість страшних,
Жахливих штук.

Дослідження Нового Року

В дитинстві зі святими ми на «ти»,
Як в молитвах, поки триває свято,
А свято довге наче серпантин
І світле наче на ялинці вата.

І гості якимось впізнавали нас,
Хоч ми костюми, маски і корони
Вдягли. Тяглися серпантин і час,
Неначе нескінченні макарони.

У плині часу з часом є різниця:
Планета час намотує на вісь,
Все швидше й швидше обертаючись,
Як ялинкова іграшка на нитці.

І от ця нитка, зв'язана із вушком
Тієї іграшки, — міцна й тонка

Спіраль подвійна, наче ДНК,
Закручується, і чимдалі — дужче.

Та досягло закручення межі,
Цей джгут завмер. І зупинилась кулька.
І зупинився час. А потім втулка
Отримує від ниток, як пружин,

Інерцію, і в протилежний бік
Ця куля обертається все швидше.
У протилежний бік і час потік,
І ми вже повертаємося. Ми вже

Ті, що були — тому що конфетті,
Що серпантин, тому що маски вовка
І зайця знову ті ж. І знову ті
Твої гірлянди і бенгальський вогник.

Гостріш ніж ніж

Що ти, снігу, хрумтиш
Між лиж?
Кірка насту — гостріш, ніж ніж.
Так, зайцям не позаздриш:
Ти ж
Тільки лиш на лижах біжиш,
А їм — бігати
Босоніж,
Ні, босоніж — так
Правильніш.

Що ти думаєш про
Цей вірш?
Він — не жарт, він — одна
З тих ніш,
Де мій глузд сховався
Як миш,
Ні, як миша — так
Правильніш,
Щоб не з'їхати з себе ж.
Їж,
Пий же, бідний мій розум,
Спи ж,
Розважайся, вірші
Пиши ж,
Про природу й любов
Бреши ж,
Напиши іще про
Париж,
Де не був і, за все
Вірніш,
Вже не будеш.
Найголовніш —
Аби тільки не думав
Лиш,
Що коли ж ти зможеш,
Коли ж;
Ти ж міг бути гостріш,
Ніж ніж —
Ет, якби ж тобі,
Та аби ж.

Прогулянка

*Анахронізми та інші неточності
в тексті допущені навмисне.
Зокрема, архієпископ Миколай, про якого йдеться,
жив у Візантії в III – IV ст.,
а війни Візантії з Іраном точилися в V – VII ст.*

Тут темно, як кажуть, і дихати. Ну ж, присвіти.
Не бачимо навіть себе: чи це ми, чи не ми.
Вночі, як ми звикли (на жаль), намагаються йти
Не з добрими намірами непоміченими:
Чи злодії цуплять в мішках щось важке й дороге,
Чи в гості бредуть ДРГ, волочуть РПП.
За тисячі років таємні нічні перехожі
Реакції й асоціації викличуть схожі.

І от уявіть собі: архієпископ один
У другу і до кінця третьої, може, сторожі —
Впродовж двадцять третьої — третьої себто годин —
Лишає холодним своє нерозстелене ложе
І йде. І ходитиме, як і раніше ходив:
Повз натовп нічних гультяїв, поліцейський патруль,
Повз гопників того часу — незворушно і прямо,
Повз гавкіт собак, крізь обидві — нову і стару —
Частини притихлого міста. Хорони і храми,
Палаци й базари минає, ставки і сади.
Туди, де темніше. Туди, де брудніше. Туди.

Тут в кинутій хаті ночують покинуті діти,
А тут удова, а отам паралітик, а тут
Лишили лежати в гарячці самотнього діда:
Якось підозріла хвороба — сусіди й не йдуть.

Тут є інваліди усіх найславетніших воєн:
З Балкан, із Кавказу, із Причорномор'я, із Сирії.
Тут гріють останнім теплом один одного двоє,
А тут на сирітських засадах у мачухи сироти.
І сиру шматок залишив у сінях. І бурмоче:
«Які вам льодяники ще? Треба їсти молочне».
З наступного двору виходить: «Оце пожуєш», —
Лишив там якісь корінці — «То іще поживеш».

І він не повчав, що хвороби усі — від пороку,
Він не підпрацьовує менеджером «Кока-коли»,
Він не номінується на благодійника року,
Не думає, день цей — Миколи це чи не Миколи.
Не думає: «Все це повинна робити держава;
Чому мушу я, якщо інших давитиме «жаба»?»
Не думає, що це не він посилав ветерана,
Щоб той здобував свої рани у війнах з Іраном.
Не думає: «Дід — волоцюга, а баба — шалава»,
І їх не шпиняє за те, що їм це на халяву.
Не дума, оладки лишаючи попід дверима,
Чи якось сприяє це величі Другого Риму,
Славі василевса, віджиму у Скіфії Криму
(Відомо ж бо, що Херсонес — місто грецької слави).
Ох, вибач, обмовивсь, не Криму — Тавриди, вестимо,
Таврида ж бо Другому Риму потрібна для Понту.
У смислі — для моря.

Та я відволікся. Від поту
Він витерся, випростався (захрумтіли суглоби),
І поки поставив на землю важкенький мішок.
І думав, куди далі йти. «Діду, що ти тут робиш?» —
Міцної статури якийсь молодик підійшов.

Дід випередив його наміри — явні погрози,
І просто поглянув на хлопця, аж той онімів,
Таким собі — може, ви знаєте — Дідом Морозом,
Що горе-грабіжник потрапив не в казку, а в міф
Страшний і красивий, як правда про всі оці ночі.
І от замість сварки й грабунку лишається прочерк.

І хлопець лишився (опущені руки), услід
Незвичному стрічному дивлячись діду, а дід
Уже віддаляючись: «Так. Полотно — Діомед,
Стара Феофано — це борошно, Яків — олія,
Нізар Аравієць — зерно, Велізарію — мед.
Ще мазь — це Кробізу Фракійцеві (поперек мліє)».

І крок його ще по камінню відлунює гулко.
А голос уже не чутно у сусіднім провулку.

Приховані гравці

У нас у X-промінні
На мить стають помітні
І ребра, і хребці.
Так промені потрібні,
В яких були б помітні
Приховані гравці.
У шулера в манжеті
Лежать король і туз — ті,
Які в зручні моменти
Опиняться в руці.
Як дефіцит в бюджеті,
Як гусінь у капусті,

Ховаються до часу
Невидимі гравці.
Як туз у рукаві,
Як кобра у траві,
Як вірус у крові,
Як вавка в голові —
Приховані гравці.
Оці приховані гравці —
Річ невідома і чудова:
У стомлених і розчарова-
них молодиць є Казанова,
В чоловіків — масонська змова,
І безвідмовна є примова:
«Усе пропало, все хріново».
Коли ми збилися з дороги
(І де та ціль? Чи є та ціль?),
Вони потрібні нам для того,
Щоб виправдати ті убогі
І жалюгідні манівці,
Куди ми вийшли. Молодці.
Ні, ми не віруємо в Бога,
Зате ми віримо в гравців.
І нам ці вороги
І милі, й дорогі.
Бо ми ж такі маленькі,
Бо ми такі бідненькі,
Нам щось робити «леньки»,
Вони ж такі таємні,
Вони такі приємні,
Практично ідеальні,
За все відповідальні,
Ледь чутні, всемогутні
І скрізь вони присутні.

І в їхній грі ми згодні
Вже бути ким завгодно:
І шаховими пішаками,
Й нав'юченими ішаками.
Все вирішено у Кремлі,
У непроглядній сірій млі,
У Пентагоні, в Сирії,
У іншому сузір'ї, —
Аби не на своїй землі.
В усьому винне ЦРУ,
Утаємничені гуру
(Чи гуру), розвідка Перу
Або нашестя кенгуру.
Сховайся під кору,
Забийся у нору
І бійся ЦРУ.
Щоб не було біди,
Щоб не було ще гірш,
Щоб не спіткало лихо —
Нікуди не ходи,
Не спи, не пий, не їж,
А краще вже й не дихай.
І будь ні те й ні се.
І це тебе спасе.
Вони тебе спасуть —
Приховані гравці.

Р.С.По друзях розповсюдь
Інструкції оці.

Вірші на новорічні ранки для дорослих

1.

Десятьма, дев'ятьма, вісьмома
Іще днями відділений, настає Новий Рік;
Ні на кого він не настає при цьому.
Це вже третя зима,
Як випробування нам велике
Дав Господь. Нас у тім'я поцьомав.

Це так кажуть одні. Інші — іншим пояснюють:
В світі криза і перерозподіл сфер впливу якогось.
Та обидва пояснення, власне,
Застосовують, щоб заспокоїтись.

2.

Сімома, шістьма, п'ятьма, чотирма
Іще днями відділений, ось Новий Рік за дверима;
Він стає усе ближче.
Бач, яка ця бадьора, розкотиста рима
У веселого вірша.
Як він складно римується.
Як нам складно зимується.

3.

Стало ясно з недавніх пір —
Це науки останні дані:
Аркуші календарні останні —
Це ж бо лакмусовий папір.
Якщо щось у нас негаразд —
Сторінки червоніють за нас.

4.
Не освітиш весь світ — запали хоч би свічку.
Не весь рік — то хоча б наостанок у грудні
Проживемо хоч тиждень як люди.
А вже далі це ввійде у звичку.

5.
Навчимось дорожити днями:
Хоч трьома. Хоч двома. Хоч одним.
Аркуш зірвеш — така ж нескінченність під ним,
Як ота нескінченність над нами.

Польова політологія

«Отамане, то
Нема тобі віри.
Дійшло до нас,
Що ти спільну привласнюєш здобич:
Діаманти,
Смарагди, сапфіри,
Шовки, атлас,
Зі слонової кості оздоби.
А про золото,
Цехіни, динари, рупії
І всілякі коралі ми
Вже й не кажемо.
Одне слово, ти
Звинувачений у корупції.
Ми тебе покараємо,
Сина вражого.
Зранку ми тебе так пригостимо,

Пам'ятали щоб твої наступники,
Що ми, братчики — люди чесні.
Оця ніч тобі буде на роздуми.
Ти ж бо майстер вигадувать штуки, —
Може, виправдаєшся ще. Спи,
Відпочинь, якщо зможеш.
Ось постіль.
Добраніч.
Здай, до речі, ножі,
І пістоль,
І пірнач».

І, його залишивши,
Поплентались —
Хто під вози,
Хто до багаття.
Він сидить сам у хижі,
Сплетеній
З лози.
У людській хаті
Він не ночує
Вже років із сім,
Між іншим. До речі.
Зате все чує,
Бачить крізь стіни,
Обдумує втечу.

«Отам один якби —
Можна б битись
З вартовим,
Хоч би й озброєним:
Руку перехопи,

Вдар по пиці,
За горло — і додавив.
Але там троє їх.
Підкопатися під огорожу?
Як, хай йому всячина?!
Нігтями, як звірі?
Підкупити сторожу?
А чим? Щось обіцяючи?
Ніхто не повірить.
Прикро. Все спланував,
Здавалося — тільки виконуй!»
І от він бродить
І від злості гарчить:
Не встиг. Не приготував
Коней,
Зброю,
Харчі.
І от зловили.
«Значить, ділитися треба.
Добре, що вивіз скарб.
Все у надійному місці.
З тієї нички —
Роздати половину
Тим, хто нічим не гребує.
Будуть в колоді карт
Нові валети і шістки —
Нові помічники.
Дивно у злодіїв красти.
Прикро, що плани поламани.
Знову на кілька років
Все доведеться відкласти».

І шелестять соломою
Його стомлені кроки.
Точно він знає
Поки єдине — це:
Зараз він спатиме,
А як сонце отам-он
Ще не сягне дерев,
Над небокраєм
Тільки підніметься —
Знову лунатиме
«Хай живе отаман!» —
Несамовитий рев.

Психологічні сонети

3

Початок перерви обідньої. Вже
Тут черга. Тут пахнуть томат і часник.
І всі гомонять. Лиш один мовчазний
Розпилює піщу зубчатим ножем.

А круглий настінний годинник стриже
Секундною стрілкою вільний час. З ним
І зв'язаний поглядом стримано-злим
Той самий мовчун. Він немов стереже

Розрізаний стрілками круг циферблата,
Круг піци в тарілці. Між цими кругами
Відвідувачів пробігає багато.

Багато разів його погляд крізь натовп
І стрілки сягає, й в тарілку лягає.
Вона не встигає. Вона вистигає.

Фетида зимує

*Фетида —
згідно з давньогрецьким міфом, богиня — мати
найсильнішого героя Троянської війни Ахілла,
який у цій війні загинув.*

І ця зима, що проводить Фетида сама в своїй хаті,
Запам'ятається вже назавжди, бо Фетида — безсмертна.
Навіть тепер, коли жоден зі смертних у неї не вірить.
Правда ж бо не постраждає, якщо хтось не вірить у неї.

Правда, наприклад, про те, що війна почалася для чогось.
Думає цар, що то він розпочав це для збільшення царства.
А продавець бойових колісниць — що то він все затіяв,
Щоб продавався товар. І розбійник теж вірить у себе.

Дійсно, мінялись кордони не раз, продавалася зброя,
А після чесної битви траплявся нечесний грабунок.
Але оті олімпійці, які пам'ятають багато,
Знають, що справжнє завдання війни — це загибель героїв.

А у Фетиди був син, і цей син був найкращим із кращих,
Був найсильнішим із сильних, був рівний отим олімпійцям;
Та відрізнявся від них, от наприклад — була в нього совість.
Був він героєм з героїв, і отже в війні він загинув.

Тому три тисячі років були в неї щастя і горе.
Зараз у неї є хата, і їжа, і дрова на зиму.
Газ дорогий їй не треба, субсидії теж не потрібні.
Цар, продавець і розбійник померли давно. А Фетида?

Їй треба з правдою жити, бо правда не може померти.

Новорічні свята так звані.
Йде зимова олімпіада
Із вилежування на дивані
І турнір з поглинання салату,
Регулярного узливання
І клювання на всі принади;
Свято підсумків підбивання —
Що не зроблено так багато;
Конкурс із будування планів —
Скільки з'їсти, скільки проспати.
На життя і на смерть це схватка:
Кожен сам себе переможе
Й одночасно програє кожен,
Під собою лежить на лопатках.
Отже, я проведу весь рік,
Як його я зустрів? Ну-ну.
Як сказав — прикусив язик
І здригнувсь.
Між лопаток холод пробіг —
Двадцять градусів нижче нуля.
Здатні всі стати нижче всіх.
Здатен я стати нижче, ніж я.
От кривлюся, відсапуюсь, фиркаю,
Ризикую печінкою, нирками,
Ледь пролажу під цими одвірками,
Тріумфальною аркою, ніркою,
Що ведуть в новий рік з перевіркою:
А на що ми з вами спроможні ще
На своєму славному поприщі?

І коли зазвучало «рип-рип» під ногами
(Різні розміри ніг багатьох пішоходів
З різних нот рипіння складають гами,
Різні швидкості кроків складають мелодії),

Нагодилась зима зі своїми боргами
За численні брудні і безсніжні грудні,
І за ситі свята, й за голодні будні.
Йї не просто тепер розплатитися з нами,

Нам із нею — так само. Взаємозалік.
Обійнялися й посміхнулись,
Пригадали й забули. Простили. Списали:
Ми їй — радість, вона нам — юність.

Ще не кров і не сніг — це чорнильна паста
І такий блискучий хрусткий папір,
Ще напівзаповнений. Ще напів...
Ще не на снігу розставлена пастка
На людей і лисиць —
Ще на ксероксі розгорнутий паспорт
Долілиць.
Друга маска твоя — не остання маска.
Ще у паспорт не вклеєне третє фото.
Ще у нас з тобою є час, та часто
Ми на власних портретах бачим не нас, а
Чи сипучий пісок, чи текучу воду.

І дійсно достатньо залишити місто —
І навіть не в поле чи в ліс,
І навіть не те що за сто чи за двісті, —
А п'ять кілометрів беріз
Чи сосон або будь-яких будяків
Повз трасу. І поки ти нею
Проїдеш — ти будеш уже не такий
Під дією інею.
Що сталося? — здавалось би. Лиш на хвилину
Побачив у полі долину стеблину,
Яку прикрашають кришталні кристали —
І от ваша світлість Велике Цабе
Дурне брати в голову вже перестали
Й вернулися знову в самого себе.

Коза, Дядько і Олігарх

Як підемо ми з Козою,
Пожену Козу лозою.
Буду співом вас терзати,
А в Кози є синтезатор.
Скажуть рядженні кози
Про такі метаморфози.

Як посіяв Дядько сою —
Зійшла соя ковбасою.
Продав Дядько молока —

Вистачило на квитка
До села знов на дорогу —
Знов доїтимо корову.
Робить Дядько прилад та й
Продає його в Китай.
Явний успіх. Вже от-от
Можна закривать завод.

Олігарх купив палац —
Аж летить ракета — бац!
Він купив новий палац —
Аж сталеві браслети — клац!
Відкупивсь від суду — ах,
Уже інший олігарх
Заселився у палац.
Знов — ракета, знову — бац.

Треба міру знать в частівках:
Їх співати рівно стільки,
Щоб як слід їх шанували —
Щоб не вийшли «шаровари».

Станси до Одночасності

Станси (stanza — «строфи», «зупинки», «фрагменти», «місця») — вішовані форма і жанр.

Досить короткі строфи, кожна з яких є відносно окремою за змістом;

і разом з тим вони об'єднані спільною темою.

У полі мете хуртовина.
Іде через поле Микола.
Він заблукав і по колу
Кружляє вже бити годину.

Сідає Денис на лаву,
Кладе залікову книжку.
Зайшов студентом, а вийшов,
Дивись, уже бакалавром.

З кутка в куток ходить Жора,
Нервово губи облизує.
Тим часом по телевізору
Триває ранкове шоу.

В реаніmobілі в сей час
Везуть Жориного брата
І електричним розрядом
Примушують битися серце.

Прощаючись, під дверима
Цілюються Ярик і Нюся.
Серця їхні зараз б'ються
Практично в одному ритмі.

Бінокль біля моря вийняв
Дмитро. Він прибув до станції
«Академік Вернадський».
Навколо—триста пінгвінів.

В автобусі з передмістя
Додому з нічної зміни
Вертається сонна Ніна.
Від рук її пахне тістом.

Від рук його пахне порохом.
Ім'я його невідоме.
Він теж прямує додому
З нічного побачення з ворогом.

Маленька людина Підгайна —
Без імені тимчасово —
Кричить, за рахунок цього
Повітря вперше вдихає.

У світ, народившись, шаснув
Один, другий, третій, четвертий;
І майже стільки ж померти
В секунду змогли одночасно.

Хто в світі всі люди? Хто вони?
Хто згаданий у цих віршах?
Тут хочеш не хочеш — вони вже
Неначе зареєстровані.

Як хочеш — то перевір: на сто
Відсотків існує кожен.
І хай тобі допоможе
Теорія імовірностей.

Хай нам допоможе сила ця —
Кипіння живої поверхні.
Хвилина — і сотня померла,
І двісті людей народилося.

Хто з нас до чого готовий, і
Хто чого захоче, те в очі їм
Впада: сто мерзенних злочинів
Чи сотні священних подвигів.

Усе одночасно сталося.
До чого я говорю це все?
Моралі не буде в принципі,
Бо це ж не байка, а станси.

От люди живуть, а як їх звести?
Подій ланцюги то складаються,
То діляться знов по ланці,
Одна для одної — без вісти.

Хотів би обняти усіх. Ну,
З усіх — хоч би тих принаймні,
Хто з вас при нагоді б обняв мене.
Але, здається, не встигну.

Від відлиги

Дане добро оце мені,
Невідокремлене від лиха.
Так боляче озимині,
Коли спочатку йде відлига,
А потім холодає знов
І от береться льодом.
Тепло сплавляється у зло —
І звідки воно родом,
І звідки цей повсюдний біль?
Нізвідки. Звідусіль.
Із болем їж, і пий, вдихай
І листям, і корінням.
І кисень, і вода, і харч —
Крізь крижану скоринку.
Так боляче тобі рости
Крізь сніг і лід. Пробач, але
Не прощавай. Рости. Прости
До літа. До побачення.

Біла заздрість

В нас під вікном дівчата і хлопці
Стрибають, в долоні ляпають.
Щоки пече їм, як у духовці
Печуться червоні яблука.
Чуеш — в повітрі тихому
Тупають ноги, ляскають руки —
У пальці холод жалиться.
Весело власним диханням
У льодянім на вікні візерунку

Виплавити кружальце
І то правим, то лівим на тих, хто
У дворі, одним оком дивитися.
Та й по вулиці весело бігти,
Затуляючи ніс рукавицею.

Якщо хтось раптово із вулиці,
Бува, знаттєлюбний такий,
До шибки іззовні притулиться,
То витягнутої руки
Вистачило б — і ось-ось його зловиш,
Але скло дається взнаки.
І внутрішній світ підглядає за зовнішнім
І навпаки.
Затишок спостерігає за простором,
Можливість гуляти осторонь —
За причетністю до чогось, і
Простір проситься в гості.
Тепло потребує бадьорості,
Свіжість хоче в тепло.
Розум — це лінія розтину.
Життя для життя — це тло.

Ножиці

Одному моєму знайомому —
Ви, може, також його знаєте —
Колись довелось у житті обирати
Поміж добром і злом.
Може, вам теж це доводилось.
І я попрошу вас увійти в його становище:
Так, ніби ви — це він,

І теж обрати,
Перш ніж я скажу,
Що він обрав.
Звичайно, між добром і злом він обрав
Середину.

І от тепер,
Якщо у вас стане духу —
Лайте його, сперечайтесь з ним,
Тільки про головне я вас прошу:
Не видумуйте.
Досвід свідчить:
Середній обирає середину.
Отже й середній з нас вчинив би так само,
Як і цей невідомий герой.
Ні-ні-ні, звичайно,
Ти особисто — не середній,
Я не середній,
І що характерно:
Ніхто персонально ніколи не буває середнім.
А все одно більшість із нас
У більшості випадків
Обирає середину.
Що, я нудно говорю?
Ну пробачте.
Давайте візьмемо приклад.

От когось просять
Помити посуд.
Або просять віднести боекомплект
До вогнєвої точки
Під обстрілом.

Відзначимо: саме просять, а не наказують —
У першому випадку тому, що його все-таки, скажемо
так, люблять,
А в другому випадку тому, що справа, скажемо так,
небезпечна.
І от у цих ситуаціях — що в одній, що в другій —
Де тут середина?
Або він миє тарілки, або не миє.
Або він тягне патрони, або ні.
Ну немає ж середини, а її шукають.
І, що цікаво, знаходять:

«А чому я ?
Я вже це робив.
Я спеціалізуюсь на іншому.
Давайте іншим разом.
Нога болить.
Зараз не моя черга.
Я хворий.
Але от якщо хтось зробить усе замість мене,
То я стоятиму поряд,
Співчуватиму,
Даватиму поради
І всіляко підтримуватиму.
Щоб водночас і нічого не втратити,
Нічим не ризикувати,
Ні в що занадто не встрявати,
І разом з тим виглядати і вважати себе
Причетним до якоїсь потрібної справи».

Данте в своїй «Комедії» пише,
Що перші, кого зустріваш у пеклі,

Одразу як зайдеш —
Це цілі натовпи тих,
Кого там названо «нікчемні люди».
Ніякі.
Середина.
Золота :)

Бути кращим — страшно.
Бути гіршим — соромно.
Два варіанти — як інколи кажуть, «ножиці».
І от де вона, середина?
Між страхом і соромом,
Як між двома кромками цих ножиць.
Р-р-раз!
Де середина?

І от для цього,
Як це не страшно
І як це не соромно,
І виявилася потрібна
Війна.

Лютий друг

Пів-незрілості люди
Ділять з напівмаразмом,
Називають усе це «дорослість».
Любий місяцю лютий,
Виправдай свою назву, —
Ти ж тим більш високосний.
Вистав високо планку —

Зразу рази в чотири
Вище низькості нашої.
Завтра з самого ранку,
Попри лінь і зневіру,
Все вже буде інакше.

Правописання знака рівняння

У темнім-темнім будинку
Є темна-темна кімната.
І з темної-темної стінки
Шафа брунатна-брунатна —
Ну дуже коричнева тобто —
Відчутна тільки на дотик.
У шафі, у темній ніші —
Круглий-круглий годинник;
І тихі стрілки гучніше
Ідуть, ніж удень ходили.
В годиннику час невжитий
Щемиться крізь коліщата.
І тим, хто бажає жити,
Лишається лише лишати
Кімнату, хапати лижі —
І хай мороз мене лиже
В обличчя.
А я побіг
У сніг!
Від швидкості речі ближче
Стають — приблизно так,
Як збільшені у біноклі.
Лижня через сніг глибокий

Вгрузає — й біжить однак,
Мов грає в «хрестики-нолики»
Між сосон, як знаків оклику,
Лежить як рівняння знак —
Між мною й слідами зайця,
Між мною й лісом отим.
Для цього й потрібні вранці
Ці сто хвилин самоти.
До перших проблесків дня, коли
Мене суєта ковтне,
Ми з лісом не те щоб однакові:
Ми з лісом — просто одне.

Синдром

У людей у репертуарі
Вистачає всякої тварі.
Але є улюблені ролі,
Але є типові сюжети:
Жерти — щоб робити — щоб жерти;
Пити, ясна річ, за здоров'я;
Врешті — воювати за мир.
Це у мене синдром зими,
Авітаміноз. Тож ніякої
Не звертай уваги. Варнякаю,
Та й усе. Забудь. Це ні се
І ні те. Це мене несе.
Це все сирість. Це все морози.
Це все тимчасово. До літа.
До весни. До зорі. За прогнозом
Метеорологічним, політо-
Або астро-логічним, містичним,

Місячним, річним, багаторічним,
Ця зима, як чорна водойма,
Довго буде нести мене, довго.
Почекай, ось я з неї вирину.
Почекай, ось поки відсапаюсь.
Ох ти, Хомо ти мій невірний,
Homo sapiens sapiens.

Жив на світі чоловік

Жив на світі чоловік — метр сімдесят вісім,
Вісімдесят два кіло, ще не зовсім лисий,
Очі, може, голубі, але неважливо;
Головне — він все встигав, наче мав як Шива
Чотири руки і все міг дістати ними.
І його життя — урок млявим і лінивим.
Кілька років за кордон човником мотався,
Викупив завод, де був його батько майстром,
Перші поверхи кількох житлових будинків,
Перукарні, ательє, нічні клуби, ринки,
Склади, бази, гаражі, майстерні, кав'ярні,
Роздрібні і оптові, прод— і промтоварні
Магазини: міні- і супер-, мега-, гіпер-
Маркети, аптеки; він заробляв на грипі
Й на здоров'ї, на харчах і недоїданні,
На питті й тверезості, речах нових, давніх,
На великих офісах, на маленьких лавках,
На машинах справних і на машин поламах;
Двадцять тисяч гектарів взяв в оренду лісу,
І коли до цього ще потім додалися
Орні землі, рибний став, луки, сіножаті —
То йому не лишилось, чого ще бажати,

І помер він. Як помер, то до його праху
Йшли прочани: хробаки, личинки, мурахи,
(Забути бактерії ми тут не повинні —
І одноклітинні, і багатоклітинні),
І за допомогою нанотехнологій
Розібрали черево, мозок, руки, ноги,
М'язи вдовж хребта, усі органи й тканини,
Розібрали, розташувалися між ними
Й почали ретельно і виважено їсти —
Спочатку фрагментами: молекул по триста.
Врешті-решт: вуглець, азот, сірка, водень, кисень.
А, ще мікроелементи неорганічні.
Про цей випадок мені більш сказати нічого.

Йому соромно в цьому зізнатися,
Але, ідучи додому, він щоразу
За малою потребою заходить у зарості
І так економить воду в бачку унітазу.
У під'їзді його трохи нудить. Від заздрості.
Бо з сусідніх квартир пахне чимось смаженим.
І він не одразу потрапляє ключем у замкову скважину.
Може, погано видно замок? Ні.
Видно нормально, але вислизають, як мокрі,
З пальців ключі. Це, може він підсвідомо
Відтягує той момент, коли буде вдома.
З одного боку, сам винен у тому,
Що поняття «дім» для нього відносне.
Яка різниця, з якого боку відчиниш двері?
Якщо тебе викине на безлюдний острів,
То яка різниця — на який саме берег?

Та чому я пишу про нього, а не про себе?
Навіть, можна сказати, вже написав.
А тому, що слово «хочу» і слово «треба»
Означають у цьому випадку одне й те саме.
І тому, що коли хтось лишається сам —
Не лише він сам у цьому винен,
А наполовину,
А всі інші —
На іншу
Половину.
Коли хтось один неправий —
То виправити його може тільки інший.
Але цей інший — скажімо, я або, наприклад, ви —
Не виправляє нічого, а тільки пише.

Приклад нічного бачення

Автомобілі вночі як глибоководні риби
Світять очима, ворухать плавцями дверцят.
Пізній тролейбус повзе як лангуст із нори і
Штангами-вусами мадає лінію дроту: ця чи не ця?
Бо відхилився від маршруту, в депо повертається.

Як морські коники зрідка пливуть перехожі,
В темних глибинах провулків шукають планктону й
пригод;
З темної смуги у світлу або навпаки перескочать,
З поверхів різних спустившись як з верхніх шарів
океанських вод.
Конику-конику, де твій морський Дон Кіхот?

Але як верхня частина кентавра лишається лицар
В світлих півсвіту, а в темних півсвіту біжить одна
лицарська кляча.

І коли в ніч як під воду ми темні ховаємо лиця, —
Світ ми навчаємось наново бачити, наче
Очі розплющуються під водою і все по-інакшому бачать.

Концепція

Моя концепція наступна:
Вода товктиметься у ступі,
Аж до тих пір, коли вже стукну
По столу особисто я.
Прикинь: всі олігархи в шоці,
На мене дивляться: «А хто це?»
А я їм: «Любі друзі! Поци!
Dear Friends! Мильє друзья
(У смислі Гі де Мопассана)!
Хоч невимовно гидко саме
Розмову й справу мати з вами —
Інакше, видимо, «ніззя».

Іду я не на барикаду,
За гаманцем чи на посаду:
I want, мені потрібно, надо
Не списом бить — списати вас,
Видалити як солітера,
Викип'ятити за Пастером,
Втім, з обережністю сапера —
Причому це якраз той раз,

Коли б сапер не помилився,
Аби ви тільки спромоглися
Повз нас безслідно, наче в пісні,
«Пройти, не поднимая глаз».

Сьогодні я один. Сьогодні
Я мушу бути сам за сотню,
Як виклик ксерксовій безодні —
Як в Фермопілах сотні три.
Тих, хто бійців штовхнув під «гради»,
Сенцова й Савченко — за ґрати,
Єдиний спосіб переграти —
Це повна зміна правил гри.
Тож всі ті жарти — то не жарти.
Якщо дістанешся до Спарти,
То передай там... Втім, не варто.
Нічого їм не говори.

Майже нічого нового

У грудні був пух,
У січні — алмаз,
У лютому став пенопласт.
Із трьох оцих смуг,
Із трьох оцих пасм
Зима, як коса, сплелась.

І в пасмах — крізь них —
Ідуть через раз
Всієї зими впродовж
Дош, холод і сніг,

Відлига і грязь,
Знов сніг і вже вкотре дощ.

Нам сніг подаровано,
Й світ, і крім
Уміння цінити цей дар,
Нічого нового
Я не відкрив,
Коли відкрив календар.

Пізнати хочу все на світі.
То нащо їхати
Кудись далеко?
Дай-но повимітаєм сміття
Із нашої хати —
Так стане легко!
Так стане раптом
Далеко видно
На всі боки!
Тисячкратно
Дім стане світом
І навпаки.

VIII 2016. ВЕСНА

Пори року. 1

І попід небом, і понад землею
І не низьке, і не високе
Виникне ще одне небо — зелене.
Як парасолька

Вибухне брунька, розкриється листя.
Мліють і мріють і гілка, і стовбур.
Знає вже ліс: те, що зараз він лисий —
Це тимчасово.

Знає лоша із одного стрибка,
Що вже не в стайні воно — на леваді.
З першої ж ноти дізнається скрипка,
Що це — Вівальді.

Перш ніж мене почуєте — вибачте мені авансом,
Але ж часом я чую вас — от зараз і обізався.
Отже зарані вибачте за грубе слово,
Але коли хтось починає знову
Про те, що навіщо було проганяти
Такого не такого вже й поганого гаранта,
Нехай би лишався — війни не було аби —
Самі б зрозуміти могли, нівроку, здорові уже лоби.

А то: що ж нам робити, і що з нами буде, і
Як нам позбутися синдрому набутого
Імунодефіциту проти борзоти, і гострого
Надлишку вміння стояти осторонь?
Вже наче б і сором дорослим, а деякі вже й посивіли.
Не каркаймо може — ну які з нас сивіли?:
«А що, коли самі не злізуть ті, кого ми носили?»

А що, коли для цього треба, щоб їх попросили?
А що, коли не сліз від нас треба, а сили?

Жіночий день. Чоловіча ніч.

Міжнародний жіночий день?
Значить, є й чоловіча ніч?
(Аналогія — ранок дитячий).
Це такий собі простір, де
Всіх статевих ознак опріч
Є й душа, що тобі віддячить.
І оця чоловіча ніч
Вже триває впродовж сторіч.
Довга ніч. Вже й самому обридла.
Темно в ній. Чоловіка не видно.

Рококо

Узбіччя залиті білилом снігу,
Дорога залита чорнилом води;
Ліхтарика промінь по черзі плига
На трасу туди, на узбіччя сюди.

І промінь це місто читає як книгу,
Де чорним по білому — вулиць ряди,
Як літер рядки, в ритмі нашого дихан-
ня, в такт нашим крокам, у темпі ходи.

І промінь з супутника тексти читає
У книзі смугастого тіла Землі —
Півкулі на світлі, півкулі в імлі.

Земля — як та дзига на слизькім столі,
Як темний метелик ліхтар облітає,
Намотує еліпси наче нулі.

Варіації на теми: Ісаія (33, 35), Шевченко («Подражаніє»)

Зорі тобі
Позбивати з неба кортіло?
Соргу, тобі
Не вистачить на це тротилу.
Море тобі
По коліно здавалося?
Горе тобі.
Це за тебе як слід ще не бралися.

Горе тобі, спустошувач.
Місто, твоїми снарядами стесане,
Волає. Просто ще вас
Не торкнулося те ж саме —
Тебе й таких як ти
Самих ще не обкрадали.
Тобі на руки лягти
Ще не встигли кайдани.

Це ж бо все була для них гра, бо вони
Хто? Грабіжники ще не грабовані.
Ти грав у грабунок,
Ти грав у гроби.
Гадав, всі забули?
Ні. Горе тобі.

Радуйся, красо небачена,
Радуйся, музико нечувана,
Радуйся, праце неоплачена.
Скоро ти знатимеш, нащо воно —
Твоє життя — досі було таким.
Це було досі. — Досить. Завдяки
Всьому тому, що було з тобою,
Прямо пропорційно перенесеному болю,
Як винесеному уроку, нарешті — винагорода.
Як зворотній бік Місяця, як намазаний бік бутерброда.

У дитинстві ти в це вірив теж.
Просто ти томишся, коли підростеш.
Але не кажи, що вже не віриш. — Не бреш.

Бо якби ти не вірив, ти б не жив.
І пережиті минулі бруд і жебрацтво —
Це інвестиції в майбутні добробут і братство.
Після поразок має бути перемога, а не нічия,
Адже справедливість — це точна величина.

Омар Хайям писав трактат, і ця
Робота добігала вже кінця.
І поряд з теоремою позначив,
Що непогано б випити винця.

І справа стосувалася хоча
Коментаря евклідових «Начал»,
Але, ще не покінчивши з «Началом»,
Коментувати сам себе почав.

«Багато чого нам довів Евклід
Такого, що й доводити не слід,
Бо це і без доведень зрозуміло.
Такий це був розумний муж. Чи дід», —

Отак писав Хайям. А думав так:
«В трактаті тут я стверджую, однак:
Знання дають і щастя, і спасіння.
Чому ж нужда шкребе, як той наждак?»

Як вітер, вільні люди. А вони
Війни, нужди, хвороби — як стіни
Не обминають. *Я не розумію.*
Я! — «шейх, імам доведень істини».

Цього ми довести не спромоглись.
Я знаю більше, ніж Евклід. Колись
Це більше знатимуть. Але й нащадки
Товктимуться, як ми оце товклись

Над головним. Та що там — навіть над
Тим, чи це я писав той «Рубайят».
Принаймні щодо більшості з тих віршів,
То виникає сумнів: ой, наврод».

Скільки світ існує — і в цьому його прикол —
Кінець світу настає щосекунди.
Є багато єдиних істинних вір і церков,
Для кожної з яких усі інші — секти й штунди.
Щоб перепочити, треба перепити й переїсти.
Наша країна пишається своїм футболістом
За те, що інша країна його купила.
Тютюн, горілка і пиво —
Спонсори спортивних змагань.
Чоловіки закохуються в жінок завдяки їх ногам
І при цьому вважають себе розумнішими за жінок.
Щоб серйозно поговорити, треба піти в шинок
І тверезо обдумати справу за чаркою чи кухлем.
Зустрігти свято для жінки — це вбитися на кухні.
Що таке сім'я — мало хто знає, зате й діти знають, що таке клани.
Цей вірш прозвучав на правах реклами.

Що робити декабристам навесні

Що робили декабристи
Навесні
Після петербурзького Майдану?
Ті, хто був під слідством —
То вони
Небо через ґрати споглядали.
Небо було сіро-
Голубим —
Очі акварельної красуні
Асоціативно.
А клуби
Хмар — неначе постріли. А в сумі
Все це — наче погляд
Через дим,
Крізь поля дванадцятого року,
Крізь Сенатську площу.
Рік ходи
Починається з одного кроку.
Слідства рік, роки Си-
біру — всі
Повні сліз, як медом повні соти —
З площі почалися.
У Росії
Теж були аж п'ять небесних сотень.

Міф про гумові чоботи

Наче гірські ріки —
Так ревіли струмки
Цими ж днями, тільки
Тридцять з чимось років
Відтепер віднявши,
Збившись із лічби.
Сорок п'ятий наче
Розмір був тих чобіт.
Рушив — ліва, права —
Як солдат далєбі.
Тільки от халяви
Хлопали при ходьбі.
Гайда рівчаками —
Міряти глибину.
Ми на те й чекали
Цю грязнючу весну.
Чоботи як гирі —
Через верх натекло.
Це не ностальгія.
Просто води було
Більше, а ми — менше
Віком були й на зріст.
Брешеш, життя, брешеш —
Я все живий, дивись.

ІХ ЕПІЛОГ

Неси зірку

Так, неси зірку —
Хоча б раз на рік узимку —
Сам перед собою:
Як навесні понесеш свою пальмову гілку,
Символізовану вербою,
Як понесеш влітку свої яблука і свій мед —
Так неси свою зірку сам і тільки вперед.
Ти сам прекрасно знаєш, що значить для тебе «вперед».
Не повертай назад.
У тебе свій Райський сад і свій Гетсиманський сад;
Як би не було тобі гарно там чи погано там, —
І там і там зірку свою пам'ятай.
Неси свою зірку, як несеш свій порівняно невеликий хрест.
У тебе є свій — якраз по тобі — Еверест,
У тебе своя — якраз по тобі — Голгофа;
І маленька зірка, обклеєна фольгою,
Веде тебе й на ту, й на другу гору.
Ти знаєш, що в гору не йде «розумний», —
Ти це розумієш і в гору йдеш — голодний, роззутий,
Надіючись врятувати душу, але безнадійно псуючи нерви,
Коли хтось тобі нагадує, що зірка твоя — фанерна.
Коли щось схоже знову за спиною зашепотали, —
Ти кажеш: «Так, козу воджу. Які ще питання?»
А після цього міцніше зірку обхопиш,
І вона буде з тобою: в твоєму окопі,
За робочим столом, робітничим верстатом, селянським плугом.
Неси селом і містом, горою й рівниною, горем і радістю, лісом і лугом.
Твоя особиста зірка — кустарна, хоча це ще питання спірне.
Хоча, крім особистої, зірка й для всіх є, — велика, спільна —
Та поки тебе не скосила часу коса,
Поки твоє тіло не впало тобі під ноги,
Поки надійде і якщо запізнюється підмога —
Неси свою зірку сам.

ЗМІСТ

I. ПРОЛОГ

Наче молитва	3
Другу	4
Війна — це не тільки кулі... ..	5
Не всім таланить украсти... ..	7
Ти особисто	9

II. ДО ТРИНАДЦЯТОГО РОКУ

Обережно. Двері зачиняються... ..	10
Зупинився олень на світанні... ..	11
Здається, що гори — це горе... ..	12
Пробачте мені цю країну... ..	13
Я знав ученого француза... ..	13
Ось випала небесна манна... ..	14
Небиличка	14
Жити — це означає... ..	15
Моя любов — це... ..	16
Куди ти йдеш... ..	17
Корабель спирається на хвилю... ..	18
Смолокип	19

III. 2013. ОСІНЬ

Наче хто	20
Бурштиновий лист	21
Луна	23
Формула	25
Жіноче літо	27

Школа	29
Русь	30
Полімери	31
Фірмова коломийка	32
Абияк	33
Стріла	33
Цей вірш хотів початись з матюка...	34
На пальцях	35
Ну хіба це тополі?..	36
Ода на відліт вертольота	36
Не дуже жовтий жовтень	38

IV. 2014

Війна — це не тільки кулі (див. Пролог)	39
Если б мы были людьми	39

V. 2015. ЛІТО

Не дам	40
Ромб сорому	41
Суперечка	42
Як я проводжу чи не проводжу літо	44
З колиски вдалину...	45
Вся різниця	46
Істерика	46
Сорок п'ять	48
Не тоді я повірю у тебе	50
Серпень	50
На півдорозі	51
Думка	51
Скільки світів у світі	52

VI. 2015. ОСІНЬ

Лист із печери першої ночі нашої ери	54
Ось саме зараз	57
Тріолет	57
Якщо ти любиш гроші... ..	58
Непевного ранку	59
Попереджаю зразу	60
Справа він зібрав... ..	61
Зустрічай Новий рік щомісяця... ..	62
Колискова для сови	64
У тролейбусі їхав мужчина	65
Стою стовбуром... ..	65
Він переніс вітрянку... ..	66
Хайку. Олешня	66
Перелетівши Дніпро... ..	70
Місяць не кидає з нас нікого... ..	71
Миротворець має три сотні ракет	73
Вистава осені	74
Словник	75
Україна має талант	77
Якщо ти один	77
Вона	78
Він	79
Всі в світі дороги	80
От коли	81
В кожному слові... ..	82
Маршрутка	83
От зима свій десант... ..	84
Відмінки	85
У такий ранок гарно народитись... ..	86

VII. 2015-2016. ЗИМА

Балада № 1	87
В холодному склі	88
Modus Vivendi	89
Світ — це пісня... ..	90
Арія Простого Чоловіка	92
Психологічні сонети. 1	94
Психологічні сонети. 2	94
Нарру end-у не вийшло... ..	95
Знову	96
Шість речей	97
Дослідження Нового Року	100
Гостріш ніж ніж	101
Прогулянка	103
Приховані гравці	105
Вірші на новорічні ранки для дорослих	108
Польова політологія	109
Психологічні сонети. 3	112
Фетида зимує	113
Новорічні свята так звані... ..	114
І коли зазвучало «рип-рип» під ногами... ..	115
Це не кров і не сніг... ..	115
І дійсно достатньо залишити місто... ..	116
Коза, Дядько і Олігарх	116
Станси до Одночасності	118
Від відлиги	121
Біла заздрість	121
Ножиці	122
Лютий друг	125
Правописання знака рівняння	126
Синдром	127

Жив на світі чоловік	128
Йому соромно в цьому зізнатися... ..	129
Приклад нічного бачення	130
Концепція	131
Майже нічого нового	132
Пізнати хочу все на світі... ..	133

VIII. 2016. ВЕСНА

Пори року. 1	134
Перш ніж мене почуєте	134
Жіночий день. Чоловіча ніч	135
Рококо	136
Варіації на теми: Ісаїя (33, 35), Шевченко («Подражаніє»)	136
Омар Хайям писав трактат... ..	138
Скільки світ існує... ..	139
Що робити декабристам навесні	140
Міф про гумові чоботи	141

IX. ЕПІЛОГ

Неси зірку	142
------------------	-----

Л і т е р а т у р н о - х у д о ж н е в и д а н н я

Олексій В'ячеславович Маслов

НЕСИ ЗІРКУ

Збірка поезій

Дизайн обкладинки: *Євгенія Богуславська*

Комп'ютерна верстка: *Юрій Литвиненко*

Коректор: *Олена Пильник*

Підписано до друку 08.12.2016.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура AcademyC.

Ум. друк. арк. 8,6. Ум. фарб.-відб. 9,25. Обл.-вид. арк. 9,25.

Зам.0159. Тираж 250 прим.

Видавець ПАТ «Поліграфічно-видавничий комплекс «Десна»

14000, м.Чернігів, проспект Перемоги, 62

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК №4292 від 2 квітня 2012 року

Виготівник ТОВ «Видавництво «Десна Поліграф»

14027, м. Чернігів, вул. Станіславського, 40

Тел.: (0462) 972-664

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК № 4079 від 1 червня 2011 року